

ChristenUnie

BRUGGEN BOUWEN

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2014-2018

ChristenUnie Maassluis

+ Geef geloof een stem

Inhoudsopgave

ChristenUnie, partij van de samenleving

1. Betrouwbare overheid

1.1	Minder overheid, meer samenleving	5
1.2	Veiligheid	8
1.3	Financiën	12

2. Gezonde samenleving

2.1	Samen zorgen	15
2.2	Werk en inkomen	21
2.3	Onderwijs	25
2.4	Cultuur, sport en recreatie	28

3. Duurzaam werken, wonen, leven

3.1	Economie, bedrijventerreinen, bloeiende binnensteden, recreatie en toerisme	31
3.2	Goed wonen en werken	34
3.3	Mobiliteit	37
3.4	Energie, klimaat en milieu	40

	Kandidatenlijst	43
--	------------------------	----

	Verdere informatie	43
--	---------------------------	----

ChristenUnie, partij van de samenleving

Deze verkiezingen gaan over mensen. Over onze ouders, onze kinderen, onze burens, de wijkverpleegkundige, onze werkgever en onze werknemers. Ze gaan over ons en onze manier van samenleven.

Wij geloven dat mensen geschapen zijn door God en dat Hij ons aan elkaar gegeven heeft om samen te leven. Wij geloven dat mensen meer zijn dan alleen maar consumenten. Het gaat in het leven om veel meer dan geld en bezittingen. Mensen willen niet alleen maar een betaalbaar huis, maar verlangen ook naar geborgenheid en veiligheid en bovenal naar een zinvol leven. Wij willen geen samenleving waarin ons verteld wordt wat we moeten denken en doen, maar willen vrijheid om zelf verantwoordelijkheid te nemen en van daaruit eigen keuzes te maken. We willen een wereld waarin we omzien naar elkaar. Een wereld die leefbaar blijft, ook voor onze kinderen.

Geef geloof een stem

Bij het zoeken naar antwoorden op de uitdagingen van deze tijd laten wij ons als christenen inspireren door de Bijbel. In de Bijbel gaat het over mensen, over samenleven en ook over de overheid. Het gaat ook over het handelen van mensen in tijden van crisis en het kiezen van de juiste weg daarin. Die weg gaan zal soms betekenen dat het anders moet dan het nu gaat. Dat is misschien niet altijd makkelijk, maar zeker niet vreemd. De God van de Bijbel is bepaald niet van de status quo en van het alles houden zoals het is.

De Bijbel heeft een bevrijdende boodschap die hoop geeft voor de toekomst.

Dat motiveert ons om ons in te zetten, in het volle besef dat christenen in de politiek deel uit maken van een beweging van christenen die ook op tal van andere plekken in de samenleving hun geloof een stem geven. Die hun geloof niet bewaren voor de kerk of thuis, maar ervan uitdelen in de maatschappij. Die bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen en samen te werken voor een betere samenleving.

Wij geloven dat God dit van ons wil: *recht doen, trouw zijn, en nederig de weg gaan die God van ons vraagt* (Micha 6:8).

Bruggen bouwen

Boven ons verkiezingsprogramma hebben we als titel Bruggen Bouwen gezet. In deze titel zitten verschillende lagen. Als eerste: wanneer je het hebt over bruggen in Maassluis dan is er direct genoeg gespreksstof! Iedereen heeft een mening over de bruggen in onze stad. Mooi, lelijk, hij moet open of juist dicht, om over de financiering van het onderhoud nog maar niet te praten! Uit deze discussies blijkt dat politiek wel degelijk leeft.

Wanneer we verder kijken, dan zegt de titel Bruggen Bouwen waar we als ChristenUnie voor willen staan: we willen bruggenbouwers zijn. We willen verbindingen leggen in de stad, partijen samenbrengen. Omdat we ervan overtuigd zijn dat we de handen ineen moeten slaan om de uitdagingen aan te gaan waar onze stad voor staat.

In de derde plaats slaat Bruggen Bouwen ook op: aan de slag gaan, handen uit de mouwen, werkgelegenheid, vakmanschap.

De kracht van de samenleving

De ChristenUnie gelooft in de kracht van de samenleving, in zorg voor elkaar, in een cruciale rol van gezinnen, in een dienstbare en rechtvaardige overheid, in godsdienstvrijheid, in een duurzame economie en in een zorgvuldige omgang met Gods schepping.

De samenleving wordt in de eerste plaats gevormd door burgers zelf - in verbanden als gezinnen, verenigingen en geloofsgemeenschappen - en ook door (maatschappelijke) organisaties, scholen en bedrijven. God heeft ons aan elkaar gegeven. Samen nemen we verantwoordelijkheid, gaan verplichtingen aan en maken de samenleving leefbaar. Wij geloven dat mensen tot bloei komen wanneer ze echt samen leven en zich verantwoordelijk voelen - voor zichzelf, voor elkaar en voor hun omgeving - en ze dat actief handen en voeten geven.

Samen het verschil maken

Tallose mensen zijn actief in vrijwilligersorganisaties, sportverenigingen, kerken, helpen mee in de school van hun kinderen of het verzorgingshuis van hun ouders. Onbetaalde arbeid en vrijwilligerswerk zijn de smeerolie van de samenleving en verdienen als zodanig erkenning en respect. Zonder vrijwilligers is er voor veel eerdergenoemde sociale verbanden geen toekomst. De ChristenUnie is een bondgenoot van die mensen, een bondgenoot van de samenleving. Samen willen wij het verschil maken.

De ChristenUnie maakt ruimte voor de samenleving. Dus óók ruim baan voor bijzonder onderwijs, voor zorginstellingen met een eigen identiteit en voor christelijke organisaties in het welzijnswerk, zoals bijvoorbeeld het Leger des Heils en Youth for Christ in diverse steden werkzaam zijn.

De ChristenUnie voelt zich aangesproken door de Bijbelse opdracht: *Zet je in voor de bloei van de stad waarin je woont, want de bloei van de stad is ook jullie bloei.* (Jeremia 29:7)

De ChristenUnie is een partij *van christenen voor alle mensen*. Wij willen iets uitstralen en doorgeven van de liefde die God heeft voor deze wereld, voor Nederland, voor Maassluis. Doe met ons mee. Geef geloof een stem!

1. BETROUWBARE OVERHEID

1.1. Minder overheid, meer samenleving

Minder overheid, meer samenleving

Bij de ChristenUnie staan niet de overheid of de markt centraal, maar de samenleving en de mensen daarin. De ChristenUnie wil investeren in de kracht van de samenleving. De ontwikkeling moet zijn: minder overheid, meer samenleving.

Wij verwachten niet alles van de overheid, maar ook niet van de markt. Wij zien overheid en samenleving als bondgenoten. De overheid stimuleert en ondersteunt mensen om hun eigen kracht, of samen-redzaamheid, in te zetten. De gemeente heeft als belangrijke taak de kracht die al aanwezig is in de samenleving te versterken. Als het aan de ChristenUnie ligt gooit de overheid niet zomaar verantwoordelijkheden 'over de schutting'. Dat gebeurt helaas wel te vaak. Bij ons staat de overheid naast mensen. Wij denken mee, stimuleren en ondersteunen waar nodig. Dit vraagt om maatwerk: de een heeft die ondersteuning sneller nodig dan de ander. En als mensen het echt niet zelf of samen met anderen kunnen, dan biedt de overheid een vangnet.

Wij geven de overheid niet te veel, maar ook niet te weinig verantwoordelijkheid. Burgers moeten een beroep kunnen doen op de overheid als hun veiligheid of bestaanszekerheid in het geding is.

De samenleving wordt steeds mondiger en autonomer en vraagt daarin een andere opstelling van de overheid. De ChristenUnie staat voor een overheid die betrouwbaar, transparant en herkenbaar is en die daarmee het vertrouwen van de burger waard is. Dat geldt juist ook voor de lokale overheid (raadsleden, wethouders, burgemeester én ambtenaren), die zo dichtbij staat. De ChristenUnie gaat voor een benaderbare overheid. Dat betekent vooral ook goede communicatie, van social media tot de balie. Wij nemen burgers serieus.

De ChristenUnie wil werken aan een klantvriendelijke, begrijpelijke overheid, die zaken niet onnodig ingewikkeld maakt maar - waar mogelijk - zelfs eenvoudiger.

Als goed rentmeester gaat de overheid sober en doelmatig met het aan haar toevertrouwde (belasting)geld om.

Rol van de gemeente

De ChristenUnie beschouwt de gemeente als 'de eerste overheid'. De gemeente is in veel gevallen het eerste of meest nabije en concrete contact van een burger met de overheid.

De ChristenUnie wil dat burgers zich niet primair opstellen als klant of rechthebbende, maar verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen handelen en - samen met anderen en de overheid - de zorg voor de samenleving oppakken.

De overheid moet een open houding hebben richting initiatieven van burgers, vooral als die het algemeen belang op het oog hebben, zoals op het gebied van duurzaamheid, zorg, lokale economie of wijkbeheer. Hierin past een overheid die meedenkt en faciliteert.

Door de crisis (o.a. op de woningmarkt en in de bouwsector) en bezuinigingen is de financiële druk op de gemeente zo groot geworden, dat bepaalde voorzieningen alleen nog maar in stand gehouden kunnen worden als overheid, samenleving en markt gezamenlijk de schouders eronder zetten.

De gemeente heeft een aantal belangrijke kerntaken, zoals veiligheid, maatschappelijke ondersteuning, ruimtelijke ordening en afvalinzameling. Zelfs bij die taken waar zij een primaire verantwoordelijkheid heeft, zoekt zij nog steeds zoveel mogelijk samenwerking met de samenleving (burgers, bedrijven, organisaties, kerken, scholen enzovoort).

Wijken en buurten waarderen

De gemeente moet alle mogelijkheden benutten om bewoners van buurten te betrekken bij zaken die hen raken. Tegelijk mag van alle ambtenaren worden verwacht dat zij burgergericht opereren (zonder daarbij het grotere belang uit het oog te verliezen).

Het gebiedsoverleg, zoals we dit in Maassluis kennen, lijkt naar onze mening nog teveel op een klachtenbureau. Wij vinden dat het gebiedsoverleg zich zo moet ontwikkelen dat de wijkbewoners gestimuleerd worden in beweging te komen, zoals bijvoorbeeld samen bloembakken ophangen. Om dit te bereiken vinden wij dat de gebieden kleiner gemaakt moeten worden. Het overleg moet meer op buurtniveau plaatsvinden.

Participatie

De overheid moet niet alles zelf of alleen willen doen. Sterker nog, de overheid moet niet overal bij betrokken willen zijn. Loslaten is ook een kunst. Wij spreken liever van overheidsparticipatie dan van burgerparticipatie, al was het alleen maar om bij de overheid een kanteling in denken teweeg te brengen. Een nieuwe manier van samenwerken is extra hard nodig nu er zoveel nieuwe taken op de gemeente afkomen (zie ook de paragrafen over zorg en welzijn).

Als de overheid wel een belangrijke rol heeft in een proces, dan wil de ChristenUnie dat de gemeente burgers, bedrijven, belangenbehartigers en andere betrokkenen zo vroeg, veel en vaak als mogelijk betreft bij de vorming en uitvoering van dat beleid. Dat is een voorwaarde voor draagvlak en vruchtbare samenwerking. Goede voorbeelden hiervan zijn de Wmo-raden, de adviesraad samenlevingszaken, Centrum voor jeugd en gezin, de stichting MEE, Stichting Seniorenwelzijn en de Stichting Maassluis overleg gehandicapten.

De gemeente – zowel college als raad – ontwikkelt beleid voor participatie met duidelijke rollen, procedures en wederzijdse verwachtingen. De communicatie vanuit de gemeente verdient daarbij zorgvuldige aandacht.

Als er initiatieven, taken, verantwoordelijkheden en middelen kunnen worden overgedragen aan burgers en maatschappelijke instellingen, dan begeleidt en ondersteunt de gemeente dit proces. Het gaat er uiteindelijk om dat gezamenlijke doelstellingen op de beste manier bereikt worden.

De ChristenUnie is over het algemeen geen voorstander van referenda. Het is een te zwaar middel, het simplificeert complexe vraagstukken en vindt vaak te laat in het proces plaats.

Decentralisaties

De komende jaren worden een flink aantal taken van de rijksoverheid en provincie overgebracht (gedecentraliseerd) naar de gemeente: onderdelen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten gaan naar de Wmo, de jeugdzorg gaat van provincies naar gemeenten en met de Participatiewet komt o.a. de sociale werkvoorziening bij de gemeenten. Ook bij het passend onderwijs vindt een stelselwijziging plaats waardoor gemeenten een grotere rol krijgen in de

ondersteuning van leerlingen met extra zorgbehoeften. De verzorging thuis van mensen met lichamelijke aandoeningen komt niet onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten te vallen, maar wordt ondergebracht in de zorgverzekeringswet. De ingezette decentralisaties en transformaties van allerlei vormen van zorg vereisen een zorgvuldige aanpak. Hoewel het decentraliseren van taken naar gemeenten past bij de visie van de ChristenUnie, wordt het uitvoeren van de op handen zijnde decentralisaties een zware opgave. De zorg voor de zwakke blijft daarbij voor ons voorop staan. Zorgvuldigheid en zorgzaamheid zijn cruciaal. Het gaat om grote operaties, die gepaard gaan met forse bezuinigingen. Het is belangrijk om de (financiële) effecten van de stapeling van decentralisaties voor mensen, die hier mee te maken hebben, goed in beeld te hebben én aandacht te houden voor de financiële posities van individuele gemeenten. Ook het tempo waarin veranderingen worden doorgevoerd, is een punt van aandacht. In het volgende hoofdstuk zullen de decentralisaties verder aan de orde komen.

Gemeentelijke herindeling en samenwerking

Samenwerking of fusie van gemeenten moet 'van onderop' plaatsvinden. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeenteraden van de individuele gemeenten hiertoe besluiten. Zij vormen de onderste bestuurslaag en daarmee de verantwoordelijke.

Uitgangspunt voor de ChristenUnie is, dat de kwaliteit van de gemeentelijke organisatie (ook wel bestuurskracht genoemd) voldoende moet zijn en blijven. Als deze bestuurskracht tekortschiet, is de gemeenteraad de eerstverantwoordelijke om te gaan zoeken naar versterking van deze bestuurskracht. De ChristenUnie kiest daarbij niet op voorhand voor fusie of samenwerken. Op dit moment is de bestuurskracht voor Maassluis op orde. Om ook in de toekomst sterk te kunnen blijven, is samenwerking met andere gemeenten wel belangrijk. Het doel van samenwerken moet zijn: het waarborgen van een goede kwaliteit aan de burger. Verder vinden wij belangrijk dat Maassluis een zelfstandige gemeente blijft met een gekozen burgemeester.

De ChristenUnie wil minder bestuurlijke drukte. Bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals gemeenschappelijke regelingen (WGR) moeten worden ingeperkt. De ChristenUnie is niet per definitie tegen gemeenschappelijke regelingen, maar die dienen op z'n minst de mogelijkheid in zich te hebben dat de individuele gemeente eigen beleid kan blijven formuleren. Verder moet de democratische legitimiteit goed bewaakt worden.

Positie ChristenUnie

De ChristenUnie zet in haar werk in de gemeenteraad in op een coöperatieve houding. Het wel of niet deelnemen in een coalitie is daarbij niet van primair belang. Het innemen van standpunten in de raad wordt primair bepaald door de uitgangspunten van de partij, die onder andere zijn terug te vinden in dit programma.

Aandachtspunten voor een betrouwbare overheid:

- Benut kennis en kwaliteiten van burgers, sta open voor burgerinitiatieven.
- Verenigingen, burgers, bedrijven, belangenbehartigers en andere betrokkenen worden zo vroeg, veel en vaak als mogelijk betrokken bij de vorming en uitvoering van beleid. (zoals bijvoorbeeld ook de adviesraad samenlevingszaken, sportraad en culturele raad)
- Het gebiedsoverleg moet zich zo ontwikkelen dat de wijkbewoners gestimuleerd worden in beweging te komen, zoals bijvoorbeeld samen bloembakken ophangen. De gebieden kleiner maken (buurniveau).
- Zorg voor de zwakke blijft voorop staan in de decentralisaties.
- Keuzes voor schaalvergroting worden gemaakt op basis van inhoud, kwaliteit, draagvlak en herkenbaarheid.
- In de metropoolregio Rotterdam Den Haag moeten het weggennet, het openbaar vervoer en het fietspadennetwerk goed op elkaar zijn afgestemd, zodat de belangrijke bestemmingen eenvoudig en prima te bereiken zijn binnen een acceptabele reistijd van maximaal 45 minuten (via vervoersautoriteit - metropoolregio)
- Maassluis, Schiedam, Vlaardingen: samenwerking om de efficiency en kwaliteit te verbeteren. Kwaliteit voor de burger staat voorop. Kijk voor samenwerking ook naar het Westland en Midden-Delfland.
- Beleidsplannen worden altijd voorzien van een actieplan en een financiële uitwerking.
- Werkgroepen binnen de gemeenteraad kunnen worden ingesteld om een bepaald onderwerp verder uit te diepen, dit kan de kwaliteit van de besluitvorming vergroten. Een raadslid maakt op persoonlijke titel deel uit van de werkgroep. De politieke discussie wordt op een later moment in de raad gevoerd.
- De ChristenUnie vindt dat er ook in het ambtenarenapparaat ruimte moet zijn voor gewetensbezwaren. Bijvoorbeeld voor trouwambtenaren met gewetensbezwaren tegen het vastleggen van een huwelijk met partners van hetzelfde geslacht.

1.2. Veiligheid

Taak overheid, burgers en maatschappelijke partners

De overheid heeft als enige het alleenrecht om geweld te mogen gebruiken. Daar gaat zij zorgvuldig en terughoudend mee om. De overheid is zich er steeds van bewust dat zij een verantwoordelijkheid heeft om de zwakken te beschermen en criminaliteit te bestrijden. Tegelijk houdt zij ook oog voor de eigen verantwoordelijkheid van mensen (denk bijvoorbeeld aan inbraakpreventie).

Betrokkenheid van inwoners en organisaties uit de buurt is van groot belang bij de analyse van veiligheidsproblemen en bij het stellen van prioriteiten bij de oplossing daarvan. Bij de aanpak kunnen verschillende buurten om een verschillende aanpak vragen. Bij het werken aan veiligheid en leefbaarheid heeft iedereen een rol. Juist burgers, winkeliers, scholen, politie en woningcorporaties dragen bij aan goede buurten. Dat zijn buurten waarin jongeren veilig naar school gaan en ruimte hebben om te spelen, waarin ouders met een gerust hart wonen, werken en winkelen en waarin ouderen zonder zorgen over straat kunnen, actief kunnen zijn en nog voluit van het leven kunnen genieten.

Mensen zijn geschapen door God. Zij zijn te waardevol om in drugs, drank, gokken of prostitutie zichzelf, hun vrijheid en waardigheid kwijt te raken.

Als ChristenUnie staan we voor een aanpak die hard is waar het moet en zacht waar het kan. We staan voor een effectieve aanpak van daders en aandacht voor slachtoffers en hun omgeving.

De gemeente stelt een integraal veiligheidsbeleid vast, dat gebaseerd is op onderzoek en ervaringen in de verschillende buurten. In een veiligheidsplan worden na te streven doelen en verantwoordelijkheden beschreven van de organisaties die in samenwerking een rol spelen voor veiligheid. Partners in preventie en aanpak zijn behalve gemeente en politie onder andere welzijnswerk, jeugdzorg, onderwijs, verslavingszorg en gezondheidszorg. De ChristenUnie wil dat het integraal veiligheidsplan zo tijdig door de raad wordt vastgesteld, dat de gemeente invloed kan uitoefenen op het vaststellen van de prioriteiten voor de politie.

De burgemeester houdt periodiek overleg met de politie en openbaar ministerie waarin gesproken wordt over resultaten. Minimaal via de kwartaalrapportages wordt de gemeenteraad op de hoogte gehouden van de resultaten. In deze rapportages moeten de kritische prestatie indicatoren duidelijk worden weergegeven.

Inzet van politie en andere hulpverleners bij grote evenementen mag niet volledig voor rekening komen van de gemeenschap en ten koste gaan van de beschikbaarheid van politie voor het reguliere werk.

Burgers worden actief betrokken bij de veiligheid op straat, in de wijk en in huis. Burgers vormen ook de ogen en oren van de politie. Buurtpreventie, burgernet, sms alert zijn hierin goede hulpmiddelen.

De ChristenUnie stimuleert dat inwoners gemakkelijk via Schoon, heel, veilig en bij de politie melding kunnen maken van overlast en van crimineel gedrag, waarbij er een terugkoppeling plaatsvindt van de resultaten.

De politie stimuleert de regierol van de gemeente om veiligheidsproblemen met verschillende maatschappelijke partners op te pakken via de verschillende keurmerken.

De ChristenUnie hecht aan de rol van de wijkagent als aanspreekpunt voor burgers in de wijk en zijn coördinerende taak naar andere agenten en de gemeente toe om problemen in de wijk concreet aan te pakken. Het Team Handhaven en Toezicht vervult naast de samenwerking met politie en buurtpreventie een belangrijke rol op het gebied van veiligheid, waarbij het takenpakket verder is uitgebreid. Ook de inzet op jeugdoverlast en controle in de avond- en weekenduren, maar ook de naleving van de drank- en horecawet en het voorkomen van woninginbraken zijn belangrijke taken.

Als het om veiligheid gaat, krijgt de burgemeester steeds meer wettelijke bevoegdheden om op te treden tegen geweld en overlast. Er moet genoeg menskracht beschikbaar zijn om deze wetten en regels goed te kunnen handhaven.

Aanpak risicovolle jeugd

Ook voor de aanpak van de jeugdcriminaliteit geldt: Hard als het moet, zacht als het kan. Aan de ene kant een duidelijk lik-op-stuk beleid en daarnaast goede preventieprojecten.

Drugs en drank

De ChristenUnie wil de aanwezigheid van coffeeshops en het gebruik van drugs en alcohol op straat actief tegengaan en streng optreden bij overlast. Signalen uit de buurt moeten hierbij zwaar wegen.

Tegen illegale hennepkwekerijen wordt hard opgetreden. Growshops worden verboden.

De ChristenUnie wil dat de strijd tegen drankmisbruik gevoerd wordt samen met scholen, ouders, kerken, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen. Per 1 januari 2013 geldt de nieuwe Drank- en Horecawet, waarbij de handhavingstaken zijn overgedragen aan de gemeente. Dit vraagt om voldoende beschikbare en goed geschoolde handhavers. De gemeenteraad moet in deze beginperiode dit dossier kritisch volgen. Een goede controle op de handhaving van leeftijdsgrenzen is belangrijk.

Prostitutie

Prostitutie is mensenwaardig en gaat in tegen Gods bedoeling met seksualiteit. Criminaliteit, mensenhandel, uitbuiting, eenzaamheid en andere sociale problemen zijn de schrijnende werkelijkheid achter de schone schijn. Alle mogelijkheden om mensenhandel tegen te gaan, moet de gemeente benutten. Dat betekent dat de verschillende gemeentelijke diensten goed samenwerken en alert zijn op signalen van mensenhandel. Goede voorlichting en preventie op de scholen is belangrijk.

Crisismanagement

Iedere inwoner van Maassluis moet zo goed mogelijk zijn voorbereid op een mogelijke grote calamiteit. Hiervoor wordt het effect van landelijke campagnes gemeten en worden waar nodig plaatselijke aanvullende campagnes gevoerd.

Aandachtspunten veiligheid:

- Bij het opstellen van het integraal veiligheidsplan en de daaruit voortvloeiende prioriteiten voor inzet van politie en andere organisaties worden de resultaten van veiligheidsonderzoeken en de bevindingen van wijkbewoners meegenomen.
- Betere aanrijdtijden ambulances. Een ambulancestandplaats in Maassluis zou hiervoor noodzakelijk kunnen zijn.
- Behoud van de wijkagent, ook in het licht van het wijkgericht werken.
- Toezichthouders spelen naast politie, burgers en buurtpreventie een belangrijke rol bij het onderwerp veiligheid. Wel vragen wij ons af, gezien de uitbreiding van taken (nieuwe drank en horeca wet), of het huidige aantal toezichthouders voldoende zal zijn.
- Burgers worden actief betrokken bij de veiligheid op straat, in de wijk en in huis. Burgers vormen ook de ogen en oren van de politie. Buurtpreventie, burgernet, sms alert zijn hierin goede hulpmiddelen.
- De gemeenteraad moet een stevige vinger aan de pols houden bij beleid dat naar de veiligheidsregio's is verplaatst. Bijvoorbeeld: tijdige inbreng voor de besluiten die voor de

regionale brandweer worden genomen met het oog op goede en betaalbare brandweezorg en blijvende aandacht voor de rol van vrijwilligers.

- De burgemeester stimuleert lage drempels voor het doen van aangifte en goede terugkoppeling door politie.
- De kosten van vandalisme worden verhaald op ouders. De gemeente publiceert regelmatig de resultaten hiervan en de omvang van de schade ten gevolge van vandalisme door middel van een 'vandalismemeter'.
- Het is belangrijk om de sociale samenhang tussen mensen en groepen mensen te versterken. Initiatieven die hiertoe bijdragen willen we stimuleren. Mensen durven pas anderen erop aan te spreken als dit ook mogelijk is. De samenleving is verhard en dat maakt burgerinitiatief er niet altijd makkelijk op.
- De ChristenUnie wil een actief handhavingsbeleid, waarbij het opleggen van bestuurlijke boetes niet wordt geschuwd.
- De ChristenUnie wil dat de strijd tegen drankmisbruik gevoerd wordt samen met scholen, ouders, kerken, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen.
- Sluitingstijden van horeca is lokaal maatwerk. Een totaalpakket met horeca, politie, hulpverlening en omwonenden.
- Cameratoezicht is een prima middel, maar de ChristenUnie wil het beperkt (proportioneel) toepassen en inbedden in goede wetgeving (privacy) en in een goede cyclus van beleid, uitvoering en evaluatie.
- Wij zijn voorstander van een preventieve aanpak waarbij risicovolle kinderen al worden gesignaleerd alvorens ze in een criminele jeugdgroep belanden.
- Hierbij is de doelgroep risicjongeren van 10 tot 14 jaar belangrijk.
- Integrale aanpak via bestaande systemen zoals scholen, jongerenwerk en politie. Daarbij gaat het om regelmatig verzuim, incidentenregistratie en op straat hangen. Voor een maximaal resultaat zijn ook de gesprekken met ouders belangrijk.
- Iedere inwoner van Maassluis moet zo goed mogelijk zijn voorbereid op een mogelijke calamiteit. Hiervoor wordt het effect van landelijke campagnes gemeten en worden waar nodig plaatselijke aanvullende campagnes gevoerd.
- De veiligheid van de industrie en de werkwijze van de DCMR kritisch blijven volgen. Zoals Odfjell en Abengoa.
- Ook gezondheidsrisico's door aanleg Blankenburgtunnel kritisch volgen. Bijvoorbeeld toename fijnstof.

Landelijke aandachtspunten:

- Landelijk werkt de ChristenUnie aan uitstapprogramma's voor prostituees.
- Als ChristenUnie willen wij een uitsterfbeleid of reduceringsbeleid voor bestaande bordelen en de vestiging van nieuwe bordelen voorkomen.
- Ondanks allerlei preventieve maatregelen betekent elk casino of elke gokhal meer mensen met een gokverslaving. De ChristenUnie wil het aantal casino's en gokhallen verminderen en de vestiging van nieuwe voorkomen.

1.3. Financiën

Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de beschikbare middelen. Wij zijn er voorstander van dat Maassluis een houdbaarheidstest gemeentefinanciën doet. Deze test kijkt naar toekomstige geldstromen van de gemeente en de ontwikkeling van de gemeenteschuld bij een slechtweersscenario. In de begroting van 2014 staat bijvoorbeeld niets over de geldstromen van de 3 decentralisaties en welke gevolgen dit zou kunnen hebben op de toekomstige financiële positie van Maassluis. Het college gaat uit van budgetneutraal, maar komen we daar wel mee uit? Met een dergelijke test krijg je inzicht of de gemeentelijke financiën voldoende robuust zijn en toekomstbestendig.

Gemeenten worden geconfronteerd met enerzijds een drastische uitbreiding van het takenpakket, anderzijds met een ingrijpende bezuinigingsoperatie. Daarnaast zorgt de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) ervoor dat de gemeentelijke beleidsvrijheid ten aanzien van het doen van investeringen begrensd wordt. Gemeenten worden ook verplicht hun tegoeden bij het Rijk onder te brengen (schatkistbankieren). De verschillende maatregelen leggen samen een grote druk op het financiële beleid. Meer dan ooit moet de gemeentelijke overheid zich ervan bewust zijn dat de middelen worden opgebracht door de hele samenleving. Alle burgers betalen mee, hetzij via de afdracht van de rijksoverheid, hetzij via de OZB (Onroerende Zaak Belasting).

De rijksoverheid draagt met een aantal zorg- en welzijnstaken weliswaar ook het budget over, maar heeft daarop een aanzienlijke korting toegepast. En door de ontwikkelingen op de woningmarkt staan ook de inkomsten uit de OZB onder druk. Dat geldt al evenzeer voor de opbrengsten uit grondverkoop.

Gemeenten moeten daarom de tering naar de nering zetten. Niet alleen door op alle begrotingshoofdstukken te korten door middel van de kaasschaafmethode, maar vooral ook door duidelijk keuzes te maken en prioriteiten te stellen.

Wij staan voor gemeentelijke lasten waarbij Maassluis weer hoort tot de 50% goedkoopste gemeenten.

Bezuinigen is kiezen

Het begint allemaal met het inzichtelijk maken in de begroting en jaarrekening, welke prestaties voor de beschikbare financiën worden uitgevoerd en zijn gerealiseerd.

De ChristenUnie werkt mee aan bezuinigingen, maar stelt wel een paar grenzen:

- Die posten, die rechtstreeks te maken hebben met het lenigen van de nood van individuele burgers, moeten zoveel mogelijk buiten schot blijven. Er zijn soms schrijnende situaties, waarbij de gemeente de mogelijkheid moet hebben om dit op individuele basis te regelen. Deze mogelijkheden moeten in Maassluis blijven bestaan.
- Als het gaat om kerntaken van de overheid, zoals veiligheid, is terughoudendheid bij het terugbrengen van het budget op zijn plaats.

Het spreekt voor ons vanzelf dat met name bespaard kan worden op projecten die voor de samenleving niet van direct belang zijn of waarvoor de overheid geen primaire verantwoordelijkheid heeft. Wat wij zoveel mogelijk willen beperken:

- Het uitvoeren van 'prestigeprojecten'.
- De subsidiëring van organisaties en activiteiten die ook met privaat geld kunnen worden bekostigd.
- Het langdurig financieel steunen van noodlijdende sport- en andere verenigingen.
- Het inhuren van externe adviesbureaus, projectmanagers e.d.

Bij alle projecten moet kritisch bekeken worden of en hoe zij kunnen worden versoberd. De gemeente als ambtelijke organisatie blijft werken aan een efficiënte organisatie.

Wij streven ernaar om de OZB alleen met inflatiecorrectie te laten stijgen.

Lange termijn

Het opstellen van een begroting en meerjarenraming gebeurt eerlijk, realistisch en verstandig. Onder toezicht komen van de provincie willen wij voorkomen. De gemeente zorgt voor voldoende (weerstand)vermogen om onverwachte uitgaven te kunnen opvangen. Toekomstige generaties worden niet opgezadeld met de gevolgen van slecht financieel beleid van hun voorgangers.

Investerings / onderhoud

Goede beheers- en onderhoudsplannen moeten er voor zorgen dat er een goede signalering is waanneer onderhoud moet plaatsvinden. Onderhoud moet je niet uitstellen, want dan worden de kosten alleen maar hoger. Daarnaast is belangrijk dat er op basis van het bestek harde afspraken worden gemaakt met de opdrachtnemer, zodat we niet steeds met meerkosten komen te zitten. Met andere woorden: op basis van een reëel bestek komt er een kostenplaatje en daar wordt het project voor uitgevoerd.

Ook is belangrijk om in de aanbestedingsovereenkomst Social Return on Investment (SROI) mee te nemen. Dat maakt het mogelijk dat werkzoekenden, leerlingen en stagiairs werkervaring opdoen. Een percentage, meestal 5%, van de opdrachtwaarde wordt geïnvesteerd in werkgelegenheid. Op deze manier levert de opdrachtnemer een sociaal-maatschappelijke bijdrage: hij biedt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt de kans werkervaring op te doen. De opdrachtnemer kan als aanvulling hierop ook kiezen voor andere doelen, bijvoorbeeld op het gebied van sport, ouderen of jeugd.

Aandachtspunten voor een goed financieel beleid:

- Wij staan voor gemeentelijke lasten waarbij Maassluis weer hoort tot de 50% goedkoopste gemeenten.
- Structurele lasten kunnen alleen met structurele middelen worden gedekt. Na afloop van een begrotingsjaar zullen bij het opmaken van de jaarrekening altijd wel enige (relevante) verschillen tussen de werkelijkheid en de begroting blijken. Het is van belang dat bij de analyse (ex BBV artikel 28, lid a) wordt gezien in hoeverre er alsnog sprake is geweest van niet begrote incidentele baten en lasten. Budgetverschillen op activiteiten van structureel bestaand beleid blijven naar hun aard "structureel".

- Weerstandscapaciteit: Op basis van studie kan het best een zekerheidspercentage van 90% gehanteerd worden.
- Bij kostendekkende tarieven moet gestreefd worden naar zo laag mogelijke kosten voor burger en bedrijfsleven.
- Inhuur derden: Alleen wanneer op het stadhuis de expertise niet aanwezig is. Ook kan eerst worden gekeken of de expertise aanwezig is binnen de samenwerkende gemeenten.
- Ons uitgangspunt is om de OZB alleen met inflatiecorrectie te laten stijgen.
- De opbrengsten hondenbelasting moet minimaal voor 50% worden ingezet voor het onderhouden van uitlaatstroken en het schoonhouden van de stoepen en het toezicht. Hondenontlasting behoort bij de top drie van ergernissen.
- Goede beheers- en onderhoudsplannen moeten er voor zorgen dat er een goede signalering is waarnaar onderhoud moet plaatsvinden. Onderhoud moet je niet uitstellen want dan worden de kosten alleen maar hoger.
- Bij het verstrekken van opdrachten werken met een reëel bestek. Zodat achteraf meerkosten worden voorkomen.
- In aanbestedingsovereenkomsten Social Return on investment (SROI) meenemen.
- Uitvoeren houdbaarheidstest gemeentefinanciën.

2. GEZONDE SAMENLEVING

Wij staan voor een gezonde samenleving, die oog en zorg heeft voor mensen in kwetsbare situaties. Mensen dragen verantwoordelijkheid voor elkaar in gezinsverband, in families en in de buurt. Het gezin is de hoeksteen van de samenleving en informele netwerken zijn het cement van de samenleving.

Op het gebied van zorg liggen er de komende jaren enorme uitdagingen voor gemeenten. De taken op het gebied van zorg worden vergroot. Dit zal veel gaan vragen van de lokale overheid, maar ook van de lokale samenleving. Elke gemeente heeft haar eigen karakter en zal dit dan ook op haar eigen manier invullen. Dit hoeft niet erg te zijn, als er maar een goed basisniveau overeind staat.

God heeft ieder mens talenten gegeven. Talenten kunnen zich ontwikkelen door scholing, training en/of ervaring. Hoe talenten zich kunnen ontwikkelen en wat er met die talenten bereikt kan worden, wordt mede bepaald door de sociale en economische situatie, maar ook door de opstelling van overheid, onderwijs, ondernemingen en (maatschappelijke) organisaties. Wij staan voor een samenleving waar mensen tot hun recht kunnen komen en zich op een gezonde manier kunnen ontwikkelen en ontplooiën, om zo de samenleving te kunnen dienen.

2.1. Samen zorgen

Decentralisaties en transities

Op het gebied van zorg en welzijn verandert er de komende jaren erg veel, zowel voor de gemeente als ook voor burgers en organisaties. Veel zorgtaken die voorheen via het Rijk of de provincie werden geregeld, komen nu onder verantwoordelijkheid van de gemeente, meestal gecombineerd met een fikse bezuiniging vanuit het Rijk op de bijbehorende budgetten. Burgers worden geconfronteerd met het feit dat zij niet meer automatisch recht hebben op voorzieningen, maar dat vooral gekeken wordt wat men zelf kan, al dan niet met behulp van het eigen netwerk.

De ChristenUnie is bereid mee te werken aan deze decentralisaties van taken naar gemeenten en aan de transformatie van overheidszorg naar meer zelfredzaamheid en samen-redzaamheid, maar niet zonder kritisch te zijn op de manier waarop dit plaatsvindt.

Hierin moet ook gekeken worden naar de nieuwe vormen van samenwerking met de gemeenten Vlaardingen en Schiedam m.b.t. de sociale diensten en bedrijven zoals Dukdalf. Daarbij is wel van belang dat de voorgenomen fusie en het project Stroomopwaarts om een goede invulling en afweging vragen. Onze voorkeur gaat uit om zaken die in Maassluis goed lopen hier te houden. Vlaardingen en Schiedam kunnen daarbij dan aansluiten. Dit betekent ook dat bij alle onderdelen van deze fusie afwegingen genomen moeten worden tussen kwaliteit en kwantiteit. Wij stellen ons verder een platte organisatie voor en een juridische structuur waarbij de democratische legitimiteit en invloed van de gemeenteraden voldoende blijft gewaarborgd. Ook de adviezen van de vereniging Divosa, bestaande uit gemeentelijke managers op het terrein van participatie, werk en inkomen, en de adviezen van de stichting Mee, kunnen hierin wellicht een belangrijke rol vervullen.

Wij ondersteunen de gedachte dat niet alles door de overheid geregeld kan en moet worden. Er waren in elk geval wijzigingen nodig in de manier waarop wij de zorg in Nederland geregeld hebben. Zorg moet dichterbij de mensen, informeler, integraler en met meer maatwerk. De ChristenUnie ondersteunt de ontwikkeling dat gemeenten meer verantwoordelijk worden voor het organiseren van goede zorg. De lokale overheid kan het beste zorgvragen samenbrengen met andere voorzieningen, zoals thuiszorg, vervoer, onderwijs of woonzorgcomplexen en levensloopbestendige woningen. Zo kan met behoud van kwaliteit met minder geld meer zorg aan meer mensen worden verleend. Het is belangrijk om de decentralisaties in samenhang te zien. Vaak hebben mensen meerdere problemen. Daarom is een integrale aanpak aan de voorkant van het proces belangrijk. Des te meer een reden om maatwerk te leveren, uitgaande van de persoon en zijn/haar situatie en omgeving. Doel is dat iedereen naar vermogen kan meedoen in de samenleving. Daarbij zal de gemeente vooral een stimulerende en faciliterende rol spelen en een vangnet bieden voor hen die het zelf niet redden.

Jeugdzorg

In de komende periode worden taken op het gebied van jeugdzorg van de provincie overgeheveld naar de gemeente. De voorbereiding daarop is in volle gang. Deze decentralisatie gaat gepaard met een forse bezuiniging op het oorspronkelijke budget.

Er bestaat een gevaar dat de transitie zich vooral zal richten op het verschuiven van bestuurlijke verantwoordelijkheid, maar het moet om de inhoud gaan. De zorg moet dichterbij het kind en in betere samenhang met zijn/haar omgeving worden geregeld en uithuisplaatsingen moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Maassluis is jaren geleden al gestart met Veilig opgroeien in Maassluis. Deze aanpak vormt de basis voor het preventieve beleid. Daarnaast zijn ook bijvoorbeeld de zorg- en adviesteams (ZAT) rond de scholen belangrijk om problemen vroegtijdig te signaleren. Door problemen in een vroeg stadium aan te pakken worden hoge kosten in een later stadium voorkomen.

Niet alle taken die naar de gemeente toekomen, kunnen lokaal worden georganiseerd. Dat betekent dat gemeenten ook op regionaal en voor bepaalde zaken op landelijk niveau afspraken met elkaar zullen moeten maken. De ChristenUnie ziet erop toe dat identiteitsgebonden jeugdzorg ook deel uitmaakt van het palet van aanbieders waaruit gekozen kan worden.

Om een samenhangende en integrale visie op de preventie van problemen en het begeleiden van kinderen en jongeren naar zorg, hulpverlening en werk te garanderen, wordt de decentralisatie van de jeugdzorg gekoppeld aan de andere taken die vanuit het Rijk naar de gemeenten worden overgeheveld: de decentralisatie van de AWBZ en de Participatiewet. Dit biedt ook de kans om de jeugdzorg op een soepele manier te laten overgaan in volwassenenzorg.

Jeugdgezondheidszorg

In het kader van preventief gezondheidsbeleid en het zo vroegtijdig signaleren van problemen is een goede en effectieve opzet van de jeugdgezondheidszorg van groot belang. Daarbij is het belangrijk dat consultatiebureaus en schoolartsen zich niet alleen richten op de fysieke gezondheid van de jeugd, maar ook de sociale omgeving van het kind of de jongere kennen. De ChristenUnie vindt het daarom belangrijk dat de jeugdgezondheidszorg naadloos verbonden is met het Centrum voor Jeugd & Gezin. Daar waar hulp bij de opvoeding en/of extra ondersteuning nodig is, wordt allereerst bekeken in hoeverre de 'eigen omgeving' hierin een rol kan spelen. Ter voorkoming van gezondheidsproblemen en voor het welzijn van de jeugd is het

sportbeleid dusdanig opgezet dat ieder kind binnen de gemeente de mogelijkheid heeft om wekelijks te sporten (*verderop meer over sport*).

Visie

De gemeente moet een visie hebben over hoe ze wil aansluiten bij de behoeften en mogelijkheden van burgers en hoe ze daarin wil samenwerken met andere gemeenten, maatschappelijke organisaties, bedrijven en instellingen en burgers. De gemeente moet in die visie dus ook nadrukkelijk naar de eigen rol kijken. Een duidelijke regierol is hierin belangrijk. De regierol betekent wat ons betreft niet dat één partij een zak geld krijgt en vervolgens namens de gemeente de regierol moet gaan vervullen.

Nee, als ChristenUnie vinden we het belangrijk dat de gemeente zelf het overzicht houdt over de verschillende partijen die werkzaamheden verrichten in de stad. En dat de gemeente zelf subsidies verstrekt aan partijen die een rol spelen de doelen van de gemeente te bereiken.

Eigen verantwoordelijkheid, eigen kracht

De ChristenUnie zet in op de eigen en gezamenlijke verantwoordelijkheid van burgers. De realiteit gebiedt te zeggen dat niet alles door eigen inzet en met behulp van vrijwilligers kan worden opgelost. De gemeente investeert daarom vooral in het versterken van de eigen kracht van mensen en hun sociale netwerk (familie, vrienden, burens etc.).

Naast de taak van regisseur zal de gemeente zich ook een schild voor de zwakkeren moeten blijven tonen.

Vóór alles is inzet op preventie van groot belang. Voorkomen is beter dan genezen. Dit voorkomt niet alleen hoge kosten maar zeker ook onnodig leed voor alle betrokkenen. Elk mens is door God geschapen en te kostbaar om aan zijn of haar lot overgelaten te worden.

We moeten ook eerlijk onder ogen zien dat onze samenleving niet altijd zo samenhangend en zorgzaam is als beleidsmakers graag zouden willen. Decennia van individualisering hebben de sociale cohesie in heel veel wijken en verbanden uitgehold. Bij Wmo en jeugdzorg kan niet zomaar uitgegaan worden van de eigen kracht en/of zorgzaamheid van de buurt of de familie. Het vraagt om een extra inspanning, extra opleiding en een andere houding van gemeenten en professionals om die kracht aan te boren en de regie uit handen te geven. We moeten niet vergeten dat de samenleving heel ingewikkeld is geworden. Er mag geen tweedeling ontstaan tussen mensen die wel en die niet kunnen meekomen. Toegang tot zaken als administratieve ondersteuning, schuldhulpverlening, voedselbank en rechtsbijstand moet voor een ieder die dat nodig heeft binnen bereik blijven.

Wanneer het gaat om het verbeteren van de sociale samenhang in de buurt is het belangrijk eerst te kijken naar wat er al is in de buurt. Daarnaast kunnen draaiende projecten in andere gemeenten als voorbeeld dienen.

Versterken van de eigen kracht

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat ouders zoveel mogelijk worden ondersteund, zonder dat alle hulp direct door anderen wordt overgenomen. Daarom wordt met behulp van het sociale netwerk eerst een plan van aanpak opgesteld, waarbij de eigen kracht van het gezin zoveel mogelijk wordt versterkt. Dit kan voorkomen dat kinderen uit huis worden geplaatst. Dat vraagt van de professional een meer coachende houding. In elk gezin dat hulp nodig heeft, wordt gewerkt met één plan en is één hulpverlener eerste aanspreekpunt en verantwoordelijk voor de zorgcoördinatie.

Waar nodig wordt een eigen kracht bijeenkomst ingezet om een hulpvrager te ondersteunen bij het hervinden van zijn eigen kracht en het versterken van het netwerk.

Wmo

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat een ondersteuningsvraag levensbreed wordt bekeken en dat daarbij ook de naaste omgeving van de hulpvrager in beeld wordt gebracht én betrokken wordt. Eén toegangspunt voor welzijn, zorg, opvoedondersteuning en waar mogelijk ook werk en inkomen is daarbij het ideaal.

De ChristenUnie benut de kracht van de samenleving en wil deze versterken. De ChristenUnie zet in dit verband in op het ondersteunen van mantelzorgers en het versterken van informele (wijk)netwerken. Professionals ondersteunen vrijwilligers in plaats van andersom. Wij pleiten daarom voor een ruim budget voor mantelzorgondersteuning.

Juist in deze tijd liggen er ook voor kerken enorme kansen om zichtbaar te zijn in de samenleving, buiten de kerkmuren.

De ChristenUnie wil dat burgers, die ondersteuning vanuit de Wmo krijgen, de mogelijkheid hebben om te kiezen voor een PGB (persoonsgebonden budget) en zelf hun ondersteuning kunnen inkopen. Dit stelt burgers beter in staat eigen regie te voeren (bijvoorbeeld een vouchersysteem voor de inkoop van dagbesteding) en vooral om te kunnen kiezen voor zorgverlening vanuit een identiteit die bij hen past. Misbruik van PGB moet tegengegaan worden.

De aangekondigde bezuinigingen op de huishoudelijke hulp leiden er waarschijnlijk toe dat in minder situaties aanspraak gemaakt kan worden op deze voorzieningen. Belangrijk is oog te houden voor de signalerende functie die deze voorziening heeft.

Zorg aan huis en dagbesteding

Steeds meer mensen met een zware zorgvraag moeten langer thuis blijven wonen. Dit betekent onder meer een grote focus op het geschikt maken van voldoende woningen voor ouderen en gehandicapten. Daarover moeten afspraken gemaakt worden met woningcorporaties, o.a. over investeringen op het gebied van domotica (huisautomatisering). De ChristenUnie vindt het belangrijk dat daarbij ook aandacht is voor het houden van sociale contacten en het tegengaan van vereenzaming.

Mensen met een beperking moeten zoveel mogelijk kunnen meedoen aan de samenleving. De ChristenUnie vindt dat een passende dagbesteding daarvoor een voorwaarde is en zal de transformatie in de zorg op dit punt kritisch volgen.

Eigen bijdrage en hergebruik

Om de ondersteuning in het sociale domein betaalbaar te houden, kan voor bepaalde voorzieningen een substantiële eigen bijdrage gevraagd worden. De ChristenUnie vindt dat een eigen bijdrage voor diensten die door of namens de gemeenten worden verricht, niet ten koste mag gaan van de bereikbaarheid van de zorg.

De ChristenUnie wil hergebruik van hulpmiddelen stimuleren. Naast het financiële voordeel is dit ook belangrijk in het kader van duurzaamheid.

Parkeerpas voor zorgverleners

In steeds meer gemeenten wordt betaald parkeren/vergunningparkeren ingevoerd. Dit heeft voor zorgverleners zoals thuiszorgmedewerkers, kraamverzorgers en wijkverpleegkundigen tot

gevolg dat ze, voordat ze naar hun cliënt kunnen, eerst een betaalautomaat moeten zoeken en een parkeerkaartje moeten kopen of bijvoorbeeld een bezoekerspas moeten regelen. Dat kost onnodig tijd en geld. Wanneer van toepassing voor Maassluis wil de ChristenUnie dat zorgverleners gratis of tegen een gereduceerd tarief een vergunning kunnen krijgen.

Versterken eerstelijnszorg

In het belang van het kind en om te voorkomen dat er onnodig wordt doorverwezen, zet de gemeente in op tijdige signalering en wordt het gebruik van laagdrempelige hulpverlening gestimuleerd. Daarvoor is nodig dat deze vormen van zorg dicht bij de mensen worden georganiseerd (wijk, school, consultatiebureaus). Daarnaast is het belangrijk dat de sportclubs en andere amateurverenigingen toegankelijk zijn voor alle kinderen en, voor zover mogelijk, een rol spelen in het vroegtijdig signaleren van mogelijke problemen.

Centrum Jeugd en Gezin

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), dat een belangrijke rol speelt in de jeugdzorg, zal zich verder moeten ontwikkelen naar een netwerkorganisatie. Dat betekent dat naast de reeds bestaande taken als het signaleren van problemen bij kinderen en gezinnen, het geven van advies en voorlichting, het centrum ook de taak krijgt om tijdig door te verwijzen naar de juiste hulpverlening. Dat vraagt van het centrum een strakke aansturing onder regie van de gemeente, waarbij generalisten zoveel mogelijk de nodige zorg bieden en indien nodig, tijdig doorverwijzen naar de juiste tweedelijns zorg. Het CJG dient laagdrempelig en klantvriendelijk te zijn.

Verbinding met onderwijs

Kinderen en jongeren zijn een groot deel van de week op school aanwezig. De school vormt daarom informeel, maar ook formeel een belangrijke schakel tussen de ouders, de jongere en zorgaanbieders. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat de gemeente niet alleen zorg draagt voor het weghalen van schotten en drempels tussen de verschillende vormen van zorg en/of zorgaanbieders, maar ook voor een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg. Het onderwijs zelf (de docenten) zullen ondersteund moeten worden door professionals uit de jeugdzorg. Zo wordt het onderwijs "ontlast" en de pedagogische kwaliteit van het onderwijs versterkt. Wij hanteren als regel: één kind/gezin = één plan/regisseur.

Ruimte voor zorg met eigen identiteit

De ChristenUnie hecht aan de keuzevrijheid van ouders en zorgvragers om zorg te verkrijgen die past bij hun situatie en levensovertuiging. De gemeente zal moeten garanderen dat toegang tot zorg vanuit christelijke identiteit mogelijk blijft.

Volksgezondheid

Voor het welzijn van burgers en om te voorkomen dat burgers uiteindelijk een beroep moeten doen op dure vormen van zorg is het van belang dat de gemeenten een proactieve opstelling hebben als het gaat om het lokale gezondheidsbeleid. Daarom moet de gemeente zorgen voor de instelling en instandhouding van een gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) met deskundigen op het terrein van sociale geneeskunde, epidemiologie, sociale verpleegkunde, gezondheidsbevordering en gedragswetenschappen.

Verslavingen

Verslaving aan alcohol, roken, drugs, seks en/of gokken wordt gezien als bedreiging voor de volksgezondheid en het algemeen welzijn. De gemeente gaat dit tegen door het nemen van preventieve maatregelen en actieve bestrijding. Naast sportverenigingen kunnen ook kerken en andere maatschappelijke instellingen een rol spelen in bewustwording en het voorkomen van gezondheidsproblemen als gevolg van een ongezonde levensstijl. Zo moet er gekeken worden hoe alcoholgebruik in sportkantines teruggedrongen kan worden. De ChristenUnie is tegen gokhallen en zal niet meewerken aan vergunningen voor dergelijke locaties.

Bemoeizorg

De gemeentelijke gezondheidsdienst en de GGZ-instellingen (geestelijke gezondheidszorg) die lokaal actief zijn, werken nauw samen als het gaat om zorg voor die mensen die de stap naar de reguliere hulpverlening niet kunnen of willen maken, de zogenaamde zorgmijders.

Dak- en thuislozen

De gemeente moet adequate dak- en thuislozenopvang bieden. Deze moet bereikbaar zijn voor de doelgroep. Speciale aandacht moet er zijn voor dakloze jongeren en gezinnen.

Asiel en inburgering

Asielzoekers die in onze gemeente wonen doen een beroep op gemeentelijke voorzieningen. De gemeente zet zich ervoor in dat er geen asielzoekers tussen wal en schip belanden en op straat terecht komen, met allerlei maatschappelijke problemen als gevolg. Speciale aandacht verdienen de alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's).

De gemeente zet zich in voor de maatschappelijke begeleiding en integratie van inburgeringsplichtige asielgerechtigden.

Aandachtspunten voor een zorgzame stad:

- De gemeente maakt concrete plannen tegen vereenzaming van ouderen, langdurig werklozen en andere risicogroepen.
- Voor een succesvolle transitie in de zorg investeert de gemeente in training van ambtenaren, professionals en vrijwilligers.
- De gemeente ontwikkelt nieuwe indicatoren voor sociale cohesie en buurtzorg e.d.
- Bij het verbeteren van de sociale samenhang in de buurt in de eerste plaats kijken naar wat er al is in de buurt. Daarnaast kunnen draaiende projecten in andere gemeenten als voorbeeld dienen.
- De gemeente werkt aan laagdrempelige, eenduidige loketten voor zoveel mogelijk vormen van zorg.
- Goed beleid en ruim budget voor mantelzorgondersteuning waarbij professionals de vrijwilligers ondersteunen.
- De gemeente investeert in contacten en samenwerking met kerken en maatschappelijke organisaties.
- De gemeente maakt effectief gebruik van de oren en ogen, kennis en kunde van professionals en ervaringsdeskundigen voor het signaleren van ondersteuningsbehoeften.
- De gemeente werkt samen met woningcorporaties om voldoende woningen geschikt te maken voor het zo lang mogelijk thuis wonen van ouderen en gehandicapten.
- De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor hergebruik van (dure) hulpmiddelen.

- Wanneer van toepassing krijgen zorgverleners een parkeerpas.
- De gemeente heeft een goed systeem voor het inschakelen van 'eigen kracht conferenties'.
- Alcoholgebruik in sportkantines en andere gelegenheden wordt teruggedrongen.
- Happy hours in de horeca en reclamestunts voor alcoholische dranken door supermarkten worden via convenanten aan banden gelegd.
- Er is speciaal beleid voor dakloze jongeren en gezinnen (preventie, opvang en oplossing).
- De gemeente vult het landelijke budget voor maatschappelijke begeleiding van asielgerechtigden met eigen middelen aan.
- De gemeente introduceert en stimuleert de inzet van vluchtelingen in het lokale vrijwilligerswerk.
- Zorgvuldige uitrol van de “betrokken stad” met hierin het maatschappelijk aanbesteden. Hierbij geen tussenorganisaties creëren. De gemeente houdt een directe relatie met de verschillende partijen in de stad.
- Pragmatische uitrol van Maatschappelijk Verantwoord Verenigen.
- Blijvende aandacht voor het preventieproject “Veilig opgroeien in Maassluis”.
- Ondersteuning Voedselbank waar nodig.
- Stimuleren verdere ontwikkeling van vrijwilligersorganisaties als Steunpunt Vrijwilligers en Stichting Present.
- Identiteitsgebonden jeugdzorg moet mogelijk zijn.
- De keuze voor een PGB (persoonsgebonden budget) moet mogelijk zijn. Dit stelt burgers beter in staat eigen regie te voeren (bijvoorbeeld een vouchersysteem voor de inkoop van dagbesteding) en vooral om te kunnen kiezen voor zorgverlening vanuit een identiteit die bij hen past. Misbruik van PGB moet tegengegaan worden.
- Passende dagbesteding voor mensen met een beperking.
- In de samenwerking met Vlaarding en Schiedam bij alle onderdelen afwegingen maken tussen kwaliteit en kwantiteit. Zaken die goed lopen in Maassluis moeten hier gehouden worden.

2.2. Werk en inkomen

Ons uitgangspunt is dat ieder mens de verantwoordelijkheid heeft om in zijn/haar eigen levensonderhoud te voorzien. Soms lukt dat (tijdelijk) niet. Wij vinden dat niemand aan zijn/haar lot mag worden overgelaten. Zowel van overheid als samenleving wordt extra zorg en aandacht gevraagd voor de (tijdelijk) kwetsbare burgers.

Ook heeft de gemeente een taak als het gaat om het bevorderen van de lokale en regionale werkgelegenheid.

De ChristenUnie ziet meedoen als een kans of een uitdaging. Meedoen moet gestimuleerd worden en waar mogelijk worden beloond. Mensen die nog niet meedoen moeten in eerste instantie worden uitgedaagd om mee te doen en als dat niet lukt pas een verplichting tot meedoen worden opgelegd.

Het beleid moet erop worden gericht om zoveel mogelijk mensen in staat te stellen om zich te kunnen inzetten voor de samenleving.

De ChristenUnie zet zich in voor een samenleving waarin...

- Iedereen kan meedoen op een manier die zo goed mogelijk aansluit bij zijn/haar talenten.
- Het voor gemeenten, bedrijven en andere organisaties en instellingen vanzelfsprekend is dat ook mensen met beperkingen de mogelijkheid wordt geboden om hun talenten in te zetten en die dit ook laten zien door deze mensen in dienst te nemen, bijvoorbeeld door hen een leer-werkstage aan te bieden.
- Mensen die geen kans hebben op regulier werk toch kunnen meedoen.
- Vrijwilligerswerk een belangrijke plaats inneemt.

De ChristenUnie wil idealiter een samenleving waarin voedselbanken niet nodig zijn, maar wij sluiten onze ogen niet voor de realiteit. Voedselbanken zijn er en hebben het druk. Wij willen ervoor zorgen dat deze vrijwilligers hun werk goed kunnen doen. Daar willen wij ze bij steunen, financieel en/of in natura (bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van een locatie of vervoermiddel).

Wij vinden dat voor het verkrijgen van een uitkering een tegenprestatie gevraagd mag worden. De gemeente mag een beroep doen op de inzet van degenen die een uitkering ontvangen. Zij kan activiteiten aanwijzen/aanbieden als leer- en/of werkervaringsplaats of als mogelijkheid voor maatschappelijke activering, zoals bijvoorbeeld groenonderhoud van sportparken, verzamelen van zwerfvuil, ondersteuning in de verzorging van bewoners van verzorgingshuizen of schoonmaakwerk in wijk- of buurtcentra. Wel moet hierbij zoveel mogelijk worden voorkomen dat dit ten koste gaat van reguliere arbeidsplaatsen. Het moeten aanvullende taken zijn. Mensen moeten daarbij wel keuzemogelijkheden hebben en ook zelf met voorstellen kunnen komen.

De ChristenUnie wil nadrukkelijk oog hebben voor de positie van ZZP-ers (Zelfstandigen Zonder Personeel). Veel mensen werken tegenwoordig zonder in loondienst te zijn. Ook binnen de overheid moet men meer en meer rekening houden met vraagstukken die hiermee samenhangen. Hierbij denken wij aan invulling van aanbestedingscontracten, mogelijkheden binnen bestemmingsplannen, eisen omtrent uitkeringen en aanvullingen hierop door eigen arbeid, etc.

Werken en participeren

De ChristenUnie heeft hierin voor ogen:

- Van iedereen die financieel afhankelijk is van de gemeente worden de (gewijzigde) capaciteiten en beperkingen en ontwikkelingen objectief en zorgvuldig bepaald en vastgelegd, bijvoorbeeld in een persoonlijk ontwikkelingsplan.
- Bedrijven en organisaties worden uitgedaagd om de verantwoordelijkheid te nemen voor re-integratietrajecten. Daarbij moet wel bewaakt worden dat de trajecten een aantoonbaar positief effect hebben op (de kansen van) plaatsing in een functie op de arbeidsmarkt.
- Misbruik van re-integratiesubsidies moet krachtig bestreden worden.
- Trajecten voor (re-)integratie van werkzoekenden moeten gericht zijn op het realiseren van een structurele oplossing.
- Mensen die in een re-integratietraject zitten, moet – zodra het desbetreffende werk beëindigd is - zo snel mogelijk nieuw werk worden aangeboden;

- Iedereen die bij een regulier bedrijf kan werken, moet zich daarvoor ook daadwerkelijk beschikbaar stellen.
- Bedrijven moeten gestimuleerd en beloond worden om sociaal verantwoord te ondernemen.
- Bedrijven en organisaties worden gestimuleerd om leer- en/of werkervaringsplaatsen en/of plaatsen voor maatschappelijke activering beschikbaar te stellen.
- We zadelen werkgevers niet op met (administratieve) rompslomp. Bijvoorbeeld: door te werken met detachering kunnen bij het plaatsen van mensen met een beperking administratieve lasten verminderd worden.

De mate waarin bedrijven en organisaties arbeidsgehandicapten in dienst nemen, bepaalt de noodzaak om als gemeente zelf te zorgen voor beschut werk. Met betrekking tot beschut werken wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen mensen met een sociale werkvoorziening-indicatie of mensen die recht hebben op een Wajong- of bijstandsuitkering (Wajong = Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten). Hoe het in de nieuwe Participatiewet en uiteindelijk lokaal of regionaal ook geregeld gaat worden, ons uitgangspunt is dat mensen die een beschutte werkplek nodig hebben, die ook moeten kunnen krijgen.

Werkgelegenheid in Maassluis

We krijgen de komende periode te maken met decentralisaties en bezuinigingen, en hoewel de economie wat uit het dal begint te komen, zijn we nog niet uit de crisis. Daarnaast heeft de overheid minder te besteden. Daarom vinden wij het belangrijk het bedrijfsleven de ruimte te geven. Het zorgt voor werkgelegenheid, meer koopkracht, een betere winkelstand, een aantrekkelijker woonklimaat. Ook de lokale overheid kan een bijdrage leveren aan een florerend bedrijfsleven.

Dit begint met een actuele economische structuurvisie. Belangrijk is dat de gemeente bepaalt wie ze is en waar ze naar toe wil. Een economische visie geeft hierbij richting aan de ontwikkeling van de lokale economie. Welke sectoren zijn kansrijk en verdienen meer aandacht? Werken en wonen, ondernemen en consumeren, ze hangen met elkaar samen. Zonder een gezonde economie is er geen sterke samenleving.

In Maassluis beperken het aantal bedrijventerreinen zich in hoofdzaak tot de Dijk en Kapelpolder. De ontwikkelingen en de visie voor de Kade willen wij graag zien ingevuld met behoud van werkgelegenheid. Ook Lely zal een bijdrage leveren aan uitbreiding van de werkgelegenheid. Daarnaast is het belangrijk te zorgen voor flexibiliteit bij de invulling van bestemmingsplannen.

De komende jaren zijn heel veel mensen nodig in de techniek. Wij denken dan ook aan invulling van de bedrijfsterreinen met ruimte voor industriële en maakbedrijven. Wij vinden het belangrijk dat ook aan de onderkant van de arbeidsmarkt werkgelegenheid wordt geboden. Ook voor belangrijke groepen als jongeren en allochtonen.

Ook in Maassluis is sprake van leegstand in winkels, zowel in de Binnenstad als Koningshoek. Transformatie van winkels naar bedrijfsruimten kan mogelijk uitkomst bieden om aan de vraag naar kleinschalige ruimten voor eenmanszaken en ambachtelijke bedrijvigheid te kunnen voldoen. Wij zien voordelen in een verordening voor de leegstand van winkels.

Samenwerking met ondernemersverenigingen, zoals Move to B en Move to C, de ondernemers en zzp'ers in Maassluis, zien wij als belangrijke kansen om zaken met elkaar tot stand te brengen. De workshops voor ondernemers en het ondernemersloket spelen hierin voor de starters een belangrijke rol. Ook de samenwerking met andere gemeenten, zoals de gemeente

Westland, zien wij vanuit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag als een punt om mensen naar werk in de glastuinbouw en andere ontwikkelingen in dat gebied te begeleiden.

Wanneer het gaat om werkgelegenheid moeten we ook rekening houden met de afbouw van de sociale werkvoorziening, de vestiging van bedrijven en de afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt, zorg voor goede dienstverlening en flexibele regelgeving. Niet de ambtelijke procedures, maar de ondernemer moet daarbij centraal staan. Wij zijn voorstander van zo min mogelijk regels voor de ondernemers. Wij zien belangrijke voordelen om samen met ondernemers en het onderwijs een agenda op te stellen die kan zorgen voor een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en het bedrijfsleven. In de sectoren Techniek, Zorg en Dienstverlening zullen op termijn meer mensen nodig zijn. Ook een goede invulling van de participatiewet is van belang. Een heel belangrijk punt vinden wij om bij de visie arbeidsmarkt-onderwijs-bedrijfsleven ook kwetsbare groepen zoals arbeidsgehandicapten en andere mensen met afstand tot de arbeidsmarkt mee te nemen.

Aandachtspunten voor werk en inkomen:

- Mensen die een beschutte werkwijze nodig hebben moeten deze ook kunnen krijgen.
- Bedrijven en organisaties worden gestimuleerd om leer- en/of werkervaringsplaatsen en/of plaatsen voor maatschappelijke activering beschikbaar te stellen.
- We zadelen werkgevers niet op met (administratieve) rompslomp. Bijvoorbeeld: door te werken met detachering kunnen bij het plaatsen van mensen met een beperking administratieve lasten verminderd worden.
- Uitkeringsfraude moet daadkrachtig bestreden worden, in de uitvoering moet een goed evenwicht gevonden worden tussen de fraudebestrijding en het respect voor de persoonlijke levenssfeer.
- Probleemsituaties moeten zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd en adequaat worden aangepakt. Dit vereist een intensieve samenwerking met en tussen alle beleidsvelden en instanties waar de problemen bekend zijn (de zogenaamde 'vindplaatsen'). Uitgangspunt daarbij is 'Eén plan, één coach en één budget'.
- Er mogen geen lange wachttijden bestaan voor de schuldhulpverlening. Zo snel mogelijk wordt gewerkt aan een oplossing, o.a. om te voorkomen dat schulden zich verder opstapelen. Ondersteuning van het werk van SchuldHulpMaatjes.
- Er moet ruimte zijn om bij bijzondere situaties ook als gemeente extra financiële ondersteuning te kunnen geven.
- Overgang van armoede van ouders op kinderen moet worden voorkomen. Daarom is extra aandacht nodig voor (gezinnen met) kinderen die langdurig een uitkering ontvangen. Het mag niet zo zijn dat kinderen daardoor hun talenten niet kunnen ontwikkelen of zich niet kunnen ontspannen.
- Lokaal wordt bezien of de mogelijkheid bestaat een fonds op te richten, al dan niet beperkt tot het terrein van sport en/of cultuur, waarin overheid en ondernemers en particulieren geld storten, waarop de minima aanspraak kunnen maken.
- Beleid m.b.t. werk, inkomen en participatie dient uitgewerkt te worden naar wijkniveau.
- Convenant met woningcorporaties en energiebedrijven over het tijdig melden van betalingsachterstanden.
- Convenant met woningcorporaties en energie- en waterbedrijven om in principe niet over te gaan tot uitzetting respectievelijk afsluiting van energie/water.

- Samenwerken met scholen voor voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs om te voorkomen dat iemand zonder startkwalificatie de school verlaat.
- Inschakelen diaconieën via bijvoorbeeld Raad van kerken of een diaconaal platform om te kijken wat zij gezamenlijk in dit werkveld kunnen bijdragen.
- Waardevolle initiatieven van diaconieën en andere vrijwillige organisaties moeten financieel ondersteund worden via co-financiering. Veel nuttige initiatieven zoals SchuldHulpMaatjes zijn dan mogelijk.
- De gemeente maakt beleid voor bedrijf aan huis, o.a. in bestemmingsplannen.
- De gemeente stimuleert dat asielgerechtigden duurzaam aan de slag kunnen. Vluchtelingen wordt maatwerk geboden om, aansluitend op hun inburgering, een opleiding/studie te volgen, een leer/werktraject te doen en/of stage te lopen. Een goede samenwerking met Vluchtelingenwerk is hierin belangrijk.
- De komende jaren zijn heel veel mensen nodig in de techniek. Wij denken dan ook aan invulling van de bedrijfsterreinen met ruimte voor industriële en maakbedrijven.
- De ontwikkelingen en de visie voor de Kade willen wij graag zien ingevuld met behoud van werkgelegenheid.
- Ook in Maassluis is sprake van leegstand in winkels zowel in de Binnenstad als in Koningshoek. Transformatie van winkels naar bedrijfsruimten kan mogelijk uitkomst bieden, om aan de vraag naar kleinschalige ruimten voor eenmanszaken en ambachtelijke bedrijvigheid te kunnen voldoen.
- Wij zien voordelen in een Verordening leegstand van winkels.
- De workshops voor ondernemers en het ondernemersloket bieden een goede ondersteuning voor startende ondernemers.
- Bij het stimuleren van de werkgelegenheid moeten niet de ambtelijke procedures maar de ondernemer centraal staan.
- In de sectoren Techniek, Zorg en Dienstverlening zullen op termijn meer mensen nodig zijn. Een goede samenwerking van de lokale overheid met het beroeps- en techniek-onderwijs en ondernemers is essentieel.
- In de visie op arbeidsmarkt-onderwijs-bedrijfsleven moeten ook kwetsbare groepen zoals arbeidsgehandicapten en andere mensen met afstand tot de arbeidsmarkt een duidelijke plek krijgen.

2.3. Onderwijs

Ouders zijn en blijven primair verantwoordelijk voor hun kinderen. We vinden het belangrijk dat ouders moeten kunnen blijven kiezen voor scholen die in het verlengde liggen van de opvoeding thuis.

De school is een belangrijke gespreks- en samenwerkingspartner van de gemeente, bijvoorbeeld bij passend onderwijs, jeugdzorg, leerplicht, het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Ook heeft de school een belangrijke rol in het versterken van de kracht van de samenleving, door de rol die ze heeft als het gaat om burgerschapsvorming en sociale integratie.

Voorkomen moet worden dat kinderen met problemen uit hun omgeving geplaatst worden (uit het gezin en/of uit de klas). Juist de omgeving van het kind (ouders en docenten) moet ondersteund worden.

We moeten wel constateren dat er steeds meer taken op de school afkomen. Die ontwikkeling vraagt om zorgvuldige afwegingen, ook van de lokale overheid. Het vraagt ook om voldoende ondersteuning van de onderwijs-professionals om die taken goed te kunnen uitvoeren.

Passend onderwijs en jeugdbeleid

De gemeente en het onderwijs raken elkaar op een aantal vlakken bij de veranderingen in het passend onderwijs en de jeugdzorg. Er ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid om te zorgen voor een samenhangende onderwijs-, ondersteunings- en hulpstructuur voor jongeren (waaronder passend onderwijs). Juist in deze tijden met krimpende budgetten is het belangrijk om geen dingen “dubbelop” te doen. Samen kan er aan gewerkt worden om het beroep op zwaardere en duurdere jeugdzorg en extra doorverwijzingen naar het speciaal onderwijs te voorkomen. Dat betekent een duidelijke visie op het gemeentelijk zorgnetwerk en de plek/rol van de scholen daarin. Daarbij willen wij een aanpak waarbij het gezin centraal staat. Alleen als we het gezin en de omgeving erbij betrekken en zoveel mogelijk verantwoordelijkheid laten nemen, kan een goede oplossing worden gevonden.

Een belangrijk aandachtspunt is de rol van identiteitsgebonden (bijvoorbeeld christelijke) scholen en zorginstellingen binnen de samenwerkingsverbanden. Het is wenselijk dat identiteitsgebonden scholen de mogelijkheid krijgen samen te werken en te zorgen voor passend onderwijs en jeugdhulpverlening.

De kennis die bij RMC's (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt) is over spijbelaars / voortijdige schoolverlaters moet gebruikt worden in het jeugdbeleid. Verzuim en voortijdig schoolverlaten is bijna altijd het teken dat het niet goed gaat met jongeren. Zo kun je als gemeente gericht beleid ontwikkelen voor jongeren die dat echt nodig hebben.

Kleine scholen

In 2013 is een rapport van de Onderwijsraad verschenen. Daarin wordt gepleit voor het opheffen van scholen die minder dan honderd leerlingen hebben. Een advies met verstrekkende consequenties voor veel scholen en daarmee ook gemeenschappen. Ook scholen in het bijzonder onderwijs zullen door deze ingrijpende maatregelen worden getroffen.

Gelet op de prognosecijfers van het CBS is er de komende jaren sprake van een daling van het aantal leerlingen. Deze daling heeft grote gevolgen voor het primair- en voortgezet onderwijs. Scholen met weinig leerlingen zijn kwetsbaarder: bekostiging van onderwijs, huisvesting en leerlingenvervoer kunnen een probleem opleveren, omdat zowel schoolbesturen als gemeenten over minder financiële middelen beschikken. De opvang van zorgleerlingen stelt hoge eisen aan het beperkte personeelsbestand.

Uiteraard sluit ook de ChristenUnie haar ogen niet voor de teruglopende leerlingaantallen. Maar scholen verdienen het om bij dit soort verregaande besluiten breder beoordeeld te worden dan alleen maar op basis van het aantal leerlingen. De ChristenUnie pleit daarom voor maatwerk, zodat de keuzevrijheid van ouders behouden blijft, de kwaliteit van scholen gegarandeerd kan worden en de rol van de school in de leefgemeenschap wordt gewaardeerd.

Samenwerking tussen gemeenten, scholen en verwante voorzieningen (zoals kinderopvang, zorg, buurtcentra) is essentieel.

Leerlingenvervoer

De ChristenUnie is voor het behoud van de vergoeding van het leerlingenvervoer voor ouders die hun kinderen naar een school van hun keuze sturen. Uiteraard mag van ouders, naar draagkracht, een eigen bijdrage gevraagd worden. Zo zorgen we ervoor dat keuzevrijheid in het onderwijs, dat zo'n belangrijk onderdeel van de opvoeding is, ook aanwezig is voor minder draagkrachtige ouders.

Kinderopvang

De ChristenUnie zet zich in voor goed toezicht op kinderopvanginstellingen door de GGD. De overheid wil ook ruimte blijven bieden aan en hindernissen wegnemen voor identiteitsgebonden kinderopvang, zodat ouders opvang kunnen kiezen in het verlengde van de opvoeding thuis.

Voorschoolse educatie

In geval van achterstanden kan voorschoolse educatie een belangrijk middel zijn om deze achterstanden tijdig in te lopen. In dit kader is het belangrijk dat de jeugdgezondheidszorg zorgt voor een screening in de voorschoolse periode. We willen een goed en divers aanbod van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) stimuleren.

De ChristenUnie is van mening dat ook de keuze voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) valt onder de verantwoordelijkheid van de ouders. Wanneer hiervoor aanbod beschikbaar is moeten ouders de vrijheid hebben te kiezen voor een vorm van educatie die aansluit bij hun levensvisie.

Aandachtspunten voor goed onderwijs:

- Stimuleer dat de scholen zelf steeds meer verantwoordelijkheid krijgen in het bepalen en vormgeven van beleid. Minder bemoeienis vanuit de overheid en meer keuzevrijheden van scholen die wordt ingegeven door het werken vanuit professionaliteit.
- Stimuleer de betrokkenheid van scholen in de omgeving (brede school).
- Zorg ervoor dat binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA) zoveel mogelijk zaken worden geagendeerd die in de eigen gemeenten spelen.
- Goede samenwerking in uitvoering Onderwijsvisie.
- Waar mogelijk wordt een pluriform onderwijsaanbod in de gemeente gestimuleerd.
- Het huisvestingsbeleid van scholen van gemeenten wordt hierop afgestemd.
- Bij onderwijshuisvesting moet aandacht zijn voor het binnenklimaat van scholen, de speelruimte in en rond de school, de duurzaamheid van de gebouwen, de fysieke plek en sociale rol van de school(gebouwen) in de wijk.
- De ChristenUnie is voor het behoud van de vergoeding van het leerlingenvervoer voor ouders die hun kinderen naar een school van hun keuze sturen. Uiteraard mag van ouders, naar draagkracht, een eigen bijdrage gevraagd worden.
- Er vindt actieve handhaving van de leerplicht en andere vormen van verzuim plaats.
- Stimuleer een goed, divers aanbod aan voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Wij willen kinderen een goede kans geven om eventuele achterstanden in te halen.
- Stimuleer dat de samenwerking tussen scholen en andere instanties die betrokken zijn bij de zorg voor jongeren (CJG, Jeugdzorg). Stimuleer daarbij een integrale gezinsaanpak.

- Analfabetisme en laaggeletterdheid is een vaak onderschat probleem in onze samenleving. De gemeente moet beleid voeren om mensen te (laten) helpen bij het leren lezen en schrijven. Dit kan veel ander leed zoals armoede en sociale uitsluiting voorkomen.

2.4. Cultuur, sport en recreatie

Sport, cultuur en recreatie dragen bij aan een juiste balans tussen in- en ontspanning en bieden de mogelijkheid om op zinvolle wijze individueel of gezamenlijk vrije tijd te besteden. Daarnaast hebben sport, cultuur en recreatie positieve sociale, maatschappelijke en gezondheidseffecten. Ze zijn heel belangrijk bij het vasthouden en bevorderen van gemeenschapszin en onderlinge betrokkenheid in de samenleving. Ook heeft cultuur een belangrijke rol bij kennis- en waardenoverdracht.

Ieder mens heeft gaven en talenten ontvangen om God te eren, anderen te dienen en zichzelf te ontplooiën. In dat licht wil de ChristenUnie ook sport en cultuur beschouwen.

Beleed op de gebieden sport, cultuur en recreatie omvat primair stimulering van deelname, ondersteuning en faciliteren van verenigingen en initiatieven. Verder het zekerstellen en verbreden van de toegankelijkheid en een gedegen voorzieningen- en accommodatiebeleid.

De focus van de gemeente dient te liggen op de breedtesport en amateurverenigingen, en niet op de topsport en geprofessionaliseerde instellingen. Topsport ondersteunen wij vanuit de gemeente niet met financiën, maar wel kan op andere manieren ondersteuning plaatsvinden. Want topsport is een goede stimulans voor jongeren om te gaan of te blijven sporten. Breedtesport heeft topsport nodig en andersom.

Muzieklessen en jeugdtheater

In Maassluis moeten mogelijkheden zijn om muzieklessen te volgen. De gemeente ondersteunt de activiteiten die er op zijn gericht een brede groep kinderen in contact te brengen met muziek. Voor de jeugdtheaterschool is het belangrijk dat de bijdrage van de gemeente wordt ingezet om een brede groep kinderen in contact te brengen met theater.

Monumentenbeleid en musea

Cultuur legt de verbinding tussen verleden, heden en toekomst. Het bewaren en beschermen van objecten, gebouwen, monumenten, documenten en gegevens uit de al dan niet lange lokale en regionale geschiedenis vindt zorgvuldig plaats. Eventueel wordt hiervoor ondersteuning gegeven aan musea en archieven. Veelal wordt museaal werk door vrijwilligers gedragen. Het biedt ook kansen om mensen te (re)activeren. Wellicht kan de regio een rol spelen bij de bekostiging of kunnen derde (particuliere) partijen worden aangetrokken.

Bibliotheken

Bibliotheken zijn van belang voor het leesonderwijs aan onze kinderen. Toegang tot informatie (ook digitaal) is van belang voor inwoners. Bibliotheekvoorzieningen staan echter meer en meer onder druk. Sluiting van vestigingen moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Multifunctioneel en innovatief denken kan ook hier de oplossing zijn. Samenwerking met scholen verdient

aandacht. Er kunnen ook creatieve, alternatieve haal- en brengsystemen worden ontwikkeld ter versterking of vervanging van het huidige bibliotheekwerk. De mogelijkheden van inzet van vrijwilligers kunnen worden onderzocht.

Gebouwen en sportvelden

De gemeente moet goed in beeld hebben wat de behoeften zijn aan voorzieningen op het gebied van sport en daar een (financiële) meerjarenplanning voor maken. Accommodaties zijn kostbaar en het is van belang dat verenigingen in redelijkheid bijdragen aan exploitatie en onderhoud.

In het accommodatiebeleid van de gemeente wordt getracht alle verenigingen op een passende en eerlijke maar ook financieel gedegen wijze te bedienen.

Gebouwen worden zo veel mogelijk multifunctioneel benut, enerzijds om het gebruik te optimaliseren, anderzijds om dwarsverbanden tussen (brede) scholen, sportverenigingen, kinderopvang, peuterspeelzalen, bibliotheken, muziekscholen, zorginstellingen, etc. te benutten en samenwerking te versterken. Soms is er een goede samenwerking met recreatieondernemers mogelijk.

Nederland is een waterland en zwemmen is een gezonde activiteit.

De ChristenUnie is van mening dat het zwembad een basisvoorziening is in de stad. Een basisvoorziening die voor iedereen betaalbaar moet zijn.

Verder is het in ons waterrijke land belangrijk om zwemdiploma's te halen. Waar nodig moet hierop extra inzet gepleegd worden om ervoor te zorgen dat onze inwoners over voldoende zwemvaardigheden kunnen beschikken.

De ChristenUnie wil ook stimuleren dat de exploitatielasten van accommodaties naar beneden gaan door in te zetten op lagere energielasten. Verduurzamen van gebouwen is het devies. Bij nieuwe aanbestedingen willen wij dit nadrukkelijk betrekken in de bouwplannen en bij groot onderhoud hiervoor advies inwinnen. Dit stimuleert tevens de werkgelegenheid.

Sportstimulering

Sportstimulering en specifiek het betrekken van minima, ouderen, gehandicapten en mogelijk andere doelgroepen is een speerpunt.

Het creëren of uitbreiden van fiets-, vaar-, wandel-, nordic walking en/of hardlooperoutes is een doeltreffende en kostenvriendelijke manier om zowel bebouwde als natuurlijke omgeving voor recreatie en beweging toegankelijk te maken. Zeker als dit in regionaal verband uitgewerkt wordt. Aanleg van vaar- en kanoroutes kan (mede) gefinancierd worden door private partijen. Ga bij de aanleg van woonwijken al uit van de mogelijkheid tot 'ommetjes'. Hierbij kunnen natuurorganisaties uit de eigen gemeente behulpzaam zijn.

De aanwezigheid van voldoende fietsreparatiepunten in woonwijken wordt gestimuleerd.

Wellicht kan dit een leer-/werkproject zijn van een beroepsopleiding. Hiermee wordt de lokale werkgelegenheid gestimuleerd.

Initiatieven in Maassluis

Cultuur levert een belangrijke bijdrage in Maassluis. Het gemeentemuseum is gelukkig behouden gebleven in de stad en draait nu onder een aparte stichting. Ook het Theater Koningshof is een goede plek in Maassluis voor een leuke theater voorstelling. Het is een multifunctioneel gebouw met veel mogelijkheden. De ChristenUnie heeft destijds gepleit om de Schuurkerk te behouden. Nu staat het al weer een aantal jaren leeg zonder nieuwe

bestemming. Ook het initiatief Cultuurhuis vonden wij destijds een goed idee. Jammer dat dit uiteindelijk niet is gelukt. De museumhaven kan een goede bijdrage leveren aan het toerisme door het in samenwerking met het sleepvaartmuseum te organiseren van evenementen. Dit laatste kan ook een positieve bijdrage leveren voor de detailhandel door het aantal bezoekers van buiten Maassluis die dan naar de binnenstad komen.

Aandachtspunten cultuur, sport en recreatie:

- De ChristenUnie is geen voorstander van een 'automatische' 1% norm van de bouwsom om deze voor kunst te bestemmen. Particuliere initiatieven hebben de voorkeur.
- In het doelgroepenbeleid van de gemeenten wordt ruim aandacht geschonken aan voorlichting aan minima zodat regelingen optimaal benut worden om sport- en cultuurdeelname mogelijk te maken (bijvoorbeeld jeugdsportfonds en participatiefonds).
- Alcohol, roken en sport gaan niet samen. Het alcoholgebruik in sportkantines tijdens en aansluitend aan sportactiviteiten wordt ontmoedigd.
- Goede samenwerking in uitvoering van de Sportnota
- De Boonerlucht moet een "extensief" natuurgebied blijven.
- Intensieve recreatie is het meest geschikt binnen de stadsgrenzen. In de buitengebieden moet een duidelijke overgang naar rust en ruimte merkbaar zijn.
- Stimuleren van initiatieven als bijvoorbeeld Cultuurhuis.
- Stimuleren van verdere ontwikkeling van de museumhaven.

3. DUURZAAM WERKEN, WONEN, LEVEN

3.1. Economie, bedrijventerreinen, bloeiende binnensteden, recreatie en toerisme

Nederland zit in een stevige recessie. Veel ondernemers zitten in zwaar weer en het aantal faillissementen stijgt sterk. Een sterke economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De ChristenUnie zet zich daarom in voor meer ruimte, minder regels en meer kansen voor ondernemers.

Naast afnemende bedrijvigheid en toenemende werkloosheid biedt de crisis ook kansen om tot een meer duurzame economie te komen. De eeuwige drang naar meer heeft ons uiteindelijk minder gebracht, dat zien we nu terug in de crisis. We moeten van consumeren naar consuminderen, van 'meer' naar 'genoeg', van kwantiteit naar kwaliteit. Dat is onze opdracht als rentmeesters van Gods schepping.

De ontwikkelingen in Maassluis in de afgelopen vier jaar hebben geleid tot veel meer aandacht voor de economie, de ondernemers en detailhandel. Maar ook is er meer aandacht voor duurzaamheid gekomen. In de prognose tot 2025 van de Werkgroep Economie wordt uitgegaan van een hogere werkgelegenheid met een substantiële groei van het aantal arbeidsplaatsen en een lagere werkloosheid. De aandacht zal dan vooral zijn gericht op de invulling van de bedrijventerreinen en mogelijkheden voor mensen met een technische opleiding. Daarnaast aandacht voor detailhandel, de zorg, zakelijke dienstverlening en de industrie en haven. In de leeftijdsopbouw laten de cijfers van de sociale dienst in 2030 de verwachte groei zien van het aantal ouderen ten opzicht van 2014. Dit vraagt om aansturing op gebied van het soort woningen dat nodig is (levensloopbestendig). Maar ook voor de woonomgeving en de soort voorzieningen voor senioren zoals een gezondheidscentrum, de zorgzônes, de behoefte aan openbaar vervoer en de recreatiemogelijkheden.

Elke gemeente mag sinds kort zelf bepalen hoeveel koopzondagen er zijn. Wij zien dat als een verdere stap richting een 24-uurs economie. Zo'n economie heeft tot gevolg dat er te weinig sprake is van een gezamenlijk rustmoment. Een collectieve rustdag komt de samenleving ten goede. Vanuit onze christelijke levensovertuiging is de zondag de daarvoor aangewezen dag. Bovendien zien we door de toename van koopzondagen dat veel kleine zelfstandigen het extra moeilijk hebben gekregen. De ChristenUnie blijft daarom een voorstander van het zoveel mogelijk beperken van het aantal koopzondagen in Maassluis. Als gemeentelijke overheid kunnen we de inzet van eigen personeel op zondag zoveel mogelijk proberen te voorkomen.

Aandachtspunten:

Economie

- Verduurzaming van gemeentelijke gebouwen heeft prioriteit.
- De gemeente stimuleert het bedrijfsleven om zich samen met het (beroeps)onderwijs actief in te zetten voor een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt op zowel de korte als middellange termijn.
- Alle inzet is gericht op het aantrekken van toekomstgerichte werkgelegenheid.
- Voor de ondernemers wordt één (digitaal) loket geopend waar men met alle (aan)vragen terecht kan. Daarbij is er minstens één ambtenaar beschikbaar om met het bedrijfsleven mee te denken en als aanspreekpunt te functioneren. Ook worden er regelmatig workshops voor ondernemers georganiseerd.
- Niets is voor het midden- en kleinbedrijf zo hinderlijk als een opgebroken straat. De gemeente zorgt ervoor dat eventuele overlast zo kort mogelijk is en dat werkzaamheden aan riolering en andere leidingen zoveel mogelijk gecombineerd worden.
- Door het verstrekken van duurzaamheidsleningen (waardoor particuliere huiseigenaren, verenigingen en stichtingen tegen gunstige voorwaarden kunnen lenen om te investeren in het energiezuiniger maken van gebouwen en woningen) wordt de lokale werkgelegenheid gestimuleerd én wordt geïnvesteerd in duurzaamheid.

Bedrijventerreinen

- De economie is in toenemende mate een economie van MKB-bedrijven, maar ook van eenmansbedrijven en ZZP'ers (Zelfstandigen Zonder Personeel). Dat zijn mensen die vanuit huis economische activiteiten ondernemen. Deze groep heeft vaak geen behoefte aan bedrijfsterreinen, maar aan mogelijkheden om zich te vestigen in woonwijken, tijdelijke huisvesting, zeer goedkope huisvesting, korte huurtermijnen etc. Ook is er behoefte aan bedrijfsverzamelgebouwen met gezamenlijke faciliteiten, zoals receptie, telefooncentrale, internet, kopieerfaciliteiten etc.
- Bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen wordt gelet op het combineren van bedrijvigheid en andere functies, zoals wonen en groen.
- Ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen wordt niet actief aangemoedigd. Herontwikkeling van (verouderde) bedrijventerreinen gaat voor de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.
- De ChristenUnie zet zich in voor de samenwerking tussen ondernemers op een bedrijventerrein, bijvoorbeeld door het instellen van een zgn. ondernemersfonds/parkmanagement om het gebied up-to-date te houden en verduurzaming te stimuleren.
- Bedrijventerreinen hebben goede faciliteiten (breedbandinternet, parkmanagement, gezamenlijke parkeeroplossingen).
- Bedrijfsterreinen worden duurzaam ingericht. Bij voorkeur functioneren zij klimaatneutraal.
- Duurzaamheid: ondernemingen zullen in toenemende mate systematisch en fundamenteel worden beoordeeld aan de hand van de triple bottom line: Profit, people, planet. Door in te spelen op een management filosofie met eco- efficiency en ISO als basis worden ondernemingen aangespoord tot voortdurende duurzame innovaties, die ook een economisch voordeel opleveren. Voor het bedrijventerrein de Dijk zal deze aanpak zeker van toepassing kunnen zijn.

- Bedrijventerreinen zijn optimaal ontsloten voor openbaar vervoer en fietsverkeer.
- Begeleiding ondernemers: belangrijk is dat startende ondernemers een aanspreekpunt hebben in Maassluis. De gemeente kan hierin een belangrijke rol spelen. Daarnaast is het houden van workshops en bijeenkomsten voor ondernemers belangrijk om niet alleen te kunnen netwerken maar ook om kennis op te doen. De Open Coffee Maassluis en het ondernemershuis, maar ook de bijdragen van Move to C en Move to B zijn prima initiatieven.

Bloeiende binnensteden

- Er wordt tijdig ingespeeld op krimpende detailhandel. Langdurige leegstand wordt niet afgewacht. De gemeente kan ook een bijdrage leveren aan de leegstand van de winkels door middel van een leegstandsverordening, maar ook door veel andere zaken te organiseren op gebied van City marketing en evenementen, waardoor zowel Koningshoek als de binnenstad nog meer aantrekkelijk worden voor mensen die van buiten naar Maassluis komen.
- Het wonen in leegstaande woningen boven winkels wordt gestimuleerd.
- Zo nodig worden winkelbestemmingen gewijzigd in woonbestemmingen.
- Er worden in principe geen nieuwe winkelcentra meer gebouwd. De detailhandelsvisie is een belangrijke nota om er voor te zorgen dat ook in de toekomst de winkelcentra Binnenstad en Koninghoek toekomst houden. Leegstand komt niet alleen door internet aankopen maar wanneer een stad niet aantrekkelijk is en winkels niet logisch zijn gegroepeerd.
- Wij zijn van mening dat de binnenstad een goede bijdrage kan leveren aan de aantrekkelijkheid van de stad, maar dit kan alleen wanneer er meer te beleven valt. Voor de binnenstad zien wij een winkelaanbod met boodschappen, specialistisch aanbod en op het gebied van vrije tijds economie. Ook een goede trekker in de binnenstad kan hierin positief bijdragen.
- Voor de Koningshoek naast de dagelijkse boodschappen meer filiaalaanbod. Daarnaast is een goede samenwerking met creatieve ondernemers nodig om hierin te kunnen slagen.
- De detailhandelsvisie moet gebaseerd zijn op actueel onderzoek en moet gedragen worden door de plaatselijke ondernemersverenigingen.
- De zondagopenstelling van winkels wordt zoveel mogelijk tegengegaan (inclusief avondopenstelling van supermarkten op zondag).
- Een goede (gezamenlijke) aanpak van winkelcriminaliteit.

Recreatie en toerisme

- Samen met de (recreatie- en toeristische) ondernemers wordt een plan opgesteld waarin verblijfsrecreatie vanwege het gunstige effect op de middenstand wordt gestimuleerd.
- Zorg aan de randen van de stad voor voldoende uitloopgebied, waardoor stad en land elkaar kunnen versterken. (Het doel van een uitloopgebied is dat inwoners gemakkelijk een wandeling of fietstochtje kunnen maken in het buitengebied.)
- Naast de ontsluiting van toeristische trekpleisters wordt ingezet op de aanleg van een fietspadennetwerk, evenals de aanleg van (onverharde) wandelpaden.
- De waterwegvisie is ook belangrijk wanneer het gaat om recreatie en toerisme.
- De Aalkeetpolder zien wij als een stilte- en natuurgebied voor de grutto, kievit en tureluur.

3.2. Goed wonen en werken

De woningmarkt heeft het moeilijk: de bouw stagneert, het is moeilijker om een huis te kopen, te verkopen of te huren. De Christenunie heeft landelijk de afgelopen jaren een belangrijke rol gespeeld bij het op gang brengen van de noodzakelijke hervorming van de woningmarkt. Ook lokaal wil de ChristenUnie de woningmarkt te stimuleren, zodat starters een steuntje in de rug krijgen, er voldoende (geschikte) huurwoningen zijn en er ruimte is voor nieuwbouw. De veranderingen in o.a. de ouderenzorg vragen om een woningaanbod dat daarbij past. De ontwikkeling van de woonzorgzones is hierin een goede stap. Het is belangrijk dat onze inwoners zolang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in een veilige en prettige leefomgeving.

Het ruimtelijk beleid moet mede ten dienste staan van de opdracht aan de mensen om als rentmeester de aarde op een verantwoorde wijze te ontwikkelen en te beheren. Industrie, landbouw en natuur strijden om een plekje op de Nederlandse kaart, want ruimte is een schaars goed. Keuzes die we nu maken, hebben gevolgen voor de leefomgeving van toekomstige generaties. De gemeente heeft hierin een belangrijke regierol. Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen maken het mogelijk en noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied. De gemeente zal duidelijke keuzes moeten maken. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar burgers bij betrokken moeten worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving.

Hierin is belangrijk:

- Ruimte voor innovatief, vraaggericht en duurzaam wonen (o.a. levensloopbestendige woningen, gezamenlijke wooninitiatieven, bouwen in eigen beheer door particulieren).
- Bevorderen van duurzaam en energieneutraal bouwen en wonen.
- Herstructurering en clustering van bedrijventerreinen en hergebruik van leegstaande gebouwen.
- Toekomstbestendig waterbeheer.

Wonen

Het huisvestingsbeleid van de gemeente moet aansluiten bij de vraag en ontwikkelingen, bijvoorbeeld als het gaat om wonen en zorg. In een gemeentelijke woonvisie / structuurvisie wordt daarom integraal naar de lokale woningmarkt gekeken en worden de noodzakelijke maatregelen beschreven. Wijkraden en huurdersverenigingen worden betrokken bij het opstellen van de visie. Goede samenwerking met de corporaties is belangrijk om het uitgezette woonbeleid loyaal uit te voeren. In Maassluis is een structuurvisie vastgesteld.

Levensloopbestendige woningen en wijken zijn belangrijk, ondersteund door een goede infrastructuur (sociaal-culturele activiteiten en zorgondersteuning). Eventuele belemmeringen in de regelgeving worden zoveel mogelijk weggenomen. De starterslening kan een goed instrument zijn om (door)starters op de woningmarkt net dat zetje te geven om wel een woning te kunnen kopen en zo de doorstroming te bevorderen op de huizenmarkt. Daarnaast worden zo mogelijk afspraken gemaakt over de verduurzaming van hun woningvoorraad. De ChristenUnie streeft naar klimaatneutrale woningen en woningen die energie 'produceren'. Ook

streeft ze naar de toepassing van duurzame materialen, die op verantwoorde wijze geproduceerd en kwalitatief hoogwaardig zijn. Handhaving van vergunningen door middel van het toetsen van de afgesproken duurzaamheidseisen is daarbij van cruciaal belang. Er wordt regionaal samengewerkt tussen gemeenten als het gaat om wachtlijstbeheer en nieuwbouw.

De ChristenUnie wil de discussie over welstandscommissies wel aangaan. Welstandsvrij bouwen moet meer ruimte krijgen.

Gemengde wijken hebben een positief effect op de leefbaarheid. Wanneer binnen een rij huizen diverse woontypen worden gemengd moet heel goed worden gekeken naar de passendheid hiervan.

Verder inspelen op demografische ontwikkelingen:

- Structuurversterking van de stad door het realiseren van een goed woonklimaat met voldoende voorzieningen voor jongeren en gezinnen.
- Realiseren van een goede sportinfrastructuur in de stad ('Stevige Sportbasis'). In de stadsontwikkeling een gezond (sportief) leefpatroon bevorderen.
- Vergrijzing: zorgen voor voldoende voorzieningen voor de ouderen.

Woningcorporaties

Woningcorporaties spelen een belangrijke rol in de voorziening van goede sociale huurwoningen en de leefbaarheid van wijken. Volgens het regeerakkoord komen de corporaties onder directe aansturing van gemeenten. De ChristenUnie geeft woningcorporaties de ruimte om innovatief, vraaggericht en toekomstvast te kunnen bouwen, maar biedt daarbij wel duidelijke kaders via een gemeentelijke woonvisie / structuurvisie.

Tegelijkertijd is het goed als corporaties van de keuzes die zij maken nadrukkelijker verantwoording afleggen aan de lokale samenleving (via hun bewoners, via de gemeentelijke aansturing).

Woningcorporaties dragen zorg voor voldoende sociale huurwoningen. Wanneer zij moeilijkheden ondervinden hun investeringen te financieren, zijn gemeentelijke of provinciale borgstellingen in een uiterst geval te overwegen.

Woningcorporaties spelen ook een rol op de koopmarkt. De ChristenUnie juicht de 'sociale koop' toe. Het is goed dat er steeds meer goedkope koopwoningen komen, waarbij woningcorporaties via Verenigingen van Eigenaren medeverantwoordelijk blijven voor het beheer.

Woningcorporaties hebben een blijvende taak ten aanzien van de leefbaarheid, op het niveau van de buurt en de wijk. Daarbij organiseren corporaties het leefbaarheidsbeleid niet alleen voor maar vooral mét de bewoners. Het ontstaan van 'Verenigingen van Wijkeigenaren' is in dat kader een mooi model. In dit model pakken huurders en eigenaren van woningen samen het beheer van de woonomgeving op. Alle bewoners worden letterlijk een beetje eigenaar van de wijk. Zij krijgen namelijk een beslissende stem over hoe de wijk wordt beheerd.

Kantoren en bedrijventerreinen

Voor verouderde bedrijventerreinen wordt in een goede samenwerking met betrokkenen gekeken naar verantwoorde revitalisering en herstructurering. Ruimte moet efficiënt worden benut en samenwerking met andere gemeenten in de regio is op dit punt noodzakelijk. Het belang van de regionale economie staat centraal en niet de concurrentie tussen naburige gemeenten. Daarbij zijn gunstig gelegen (groene) ontsluitingsroutes en openbaar vervoer

bepalende factoren. Echter, het is hierbij belangrijk dat in de eigen stad een goede brede werkgelegenheid is.

Wanneer van toepassing voor Maassluis wil de ChristenUnie transformatie van kantoorgebouwen naar woningen bevorderen. Daarbij wordt voorkomen dat gemeenten de verliesposten krijgen van de projectontwikkelaars. De gemeente heeft vooral een rol in wijziging van bestemmingsplannen.

Burgers worden betrokken bij het (tijdelijke) alternatieve gebruik van braakliggende gronden (volkstuinten, inzaaien met bijenvriendelijk bloemenmengsel).

Bouwprojecten

In Maassluis lopen nog de volgende projecten: Balkon, Burgemeesterwijk (Buitenrijk) en binnenkort staat de Dijkpolder gepland. Bij woningbouw horen voorzieningen zoals scholen binnensport en cultuur. Onze wens is om in de toekomstige Dijkpolder een derde sporthal te realiseren. Wij vinden het belangrijk om een goed evenwicht te bereiken in relatie tot demografische ontwikkelingen en de voorzieningen voor jongeren, ouderen, gezinnen en alleenstaanden.

Toekomstbestendig waterbeheer

'Leven met water' is een thema dat ook de gemeente raakt. Door de toename van versteende gebieden (woonwijken, parkeer- en bedrijventerreinen) en de verwachte toename van hemelwater dient de gemeente te zorgen voor een degelijk basis-rioleringsplan waarin aandacht wordt geschonken aan de trits 'vasthouden, bergen en afvoeren'. Scheiding van hemelwaterafvoer en riolering zal leiden tot een beperking van de vuil-wateroverstorten. Goede samenwerking met waterschappen en verantwoorde bodemsanering zijn belangrijk. De uitvoering van het Waterplan Maassluis moet jaarlijks worden getoetst.

Samenwerking in het agrarisch gebied

Goede landschapontwikkelingsplannen en landschapsfondsen zijn belangrijk. Landschapsfondsen kunnen de uitvoering van plannen financieel ondersteunen. Het fonds wordt gevuld met bijdragen van bewoners, bedrijven en overheden. Subsidiemogelijkheden via de Europese Unie worden zo goed mogelijk benut. Samenwerking tussen provincie, gemeente, agrarische sector, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, land- en tuinbouworganisaties wordt gestimuleerd.

Maassluis is een stad met een hoge bebouwingsdichtheid. De groene gebieden rondom de stad (zoals Midden Delfland en de Aalkeetpolder) zijn dan ook van het allergrootste belang om de stad toch een "natuurlijk" karakter mee te geven. De ChristenUnie wil de verrommeling van het buitengebied tegengaan.

Zie ook het eerdere hoofdstuk over recreatie en toerisme. Met onder andere tekst over "uitloopgebieden".

De aanleg van de Blankenburgtunnel heeft een enorme impact op het groene gebied. Alle inzet moet worden gepleegd om milieuschade te beperken.

Speelruimte

Kinderen moeten gestimuleerd worden om buiten te gaan spelen. Er is in de afgelopen jaren inzet gepleegd om een vernieuwingsslag te maken in de speeltuinen. Ook in de komende jaren

moet er voldoende budget zijn de speeltuinen aantrekkelijk te maken en houden voor de kinderen.

In de komende periode willen we een evaluatie en actualisatie van het speelruimteplan. In de evaluatie willen we ook kijken naar de informele speelruimte in de wijken. Want spelen doe je niet alleen in een speeltuin maar in de gehele buitenruimte.

De aanleg van de natuurspeeltuin mag niet ten koste gaan van de speelplekken in de wijken.

Aandachtspunten voor goed wonen en werken:

- De gemeente voert integraal woningmarktbeleid door middel van een woonvisie / structuurvisie
- Burgers hebben goede inspraak bij beleidsvorming.
- Er wordt ingezet op levensloopbestendige wijken en woningen.
- Voor (door)starters is er een starterslening.
- Woningen worden duurzaam gebouwd en er wordt ingezet op verduurzaming van bestaande woningen.
- Er is een goede samenwerking met woningcorporaties als het gaat om goede sociale huurwoningen, leefbaarheid in wijken en sociale koop.
- Zo mogelijk worden leegstaande gebouwen getransformeerd naar woningen.
- De gemeente zorgt bij uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen dat in de grondprijs een reservering zit om een financiële buffer te creëren om bestaande bedrijfsterreinen te revitaliseren/herontwikkelen.
- Onze wens is om in de toekomstige Dijkpolder een derde sporthal te realiseren.
- De aanleg van de Blankenburgtunnel heeft een enorme impact op het groene gebied. Alle mogelijke inzet moet worden gepleegd om milieuschade te beperken.
- Voldoende budget en een goed actieplan voor het beheren van het rioolstelsel in Maassluis.
- Goede budgettering en een goed beheerplan voor kademuren, bruggen en wegen.
- Goede speelvoorzieningen in iedere wijk.
- Evaluatie en actualisatie van het speelruimteplan.

3.3. Mobiliteit

Mobiliteit brengt mensen bij elkaar en is essentieel om samen te kunnen leven en werken. Mobiliteit is bewegingsvrijheid, maar de ChristenUnie wil dat de groeiende mobiliteit niet teveel ten koste gaat van onze leefomgeving. We kiezen daarom voor verduurzaming van de mobiliteit, vermijden van overbodig verkeer, een betere benutting van de bestaande infrastructuur en het beter met elkaar verbinden van de verschillende vervoerssoorten zoals auto, openbaar vervoer en fiets bij het personenvervoer.

De lokale overheid heeft de verantwoordelijkheid (samen met de provincie en het Rijk) voor een goed niveau van infrastructuur, zodat burgers economische, sociale en culturele activiteiten kunnen ontplooiën en bedrijven hun werk kunnen doen. Niet alleen de overheid maar ook de burgers hebben een grote verantwoordelijkheid om bewust met mobiliteit om te gaan.

Fiets

De fiets vormt een uitermate belangrijk vervoermiddel voor de korte-afstandsmobiliteit. Fietsen is goedkoop, gezond en vrijwel niet milieubelastend.

De jeugd onder de zestien jaar is er zonder meer op aangewezen en voor schoolbezoek is er dan ook vaak sprake van grote fietsstromen. Ook voor woon-werkverkeer op korte afstand wordt veel gebruikgemaakt van de fiets. Nu fietsen met (elektrische) trapondersteuning in een snel tempo de markt veroveren, zijn er veel mensen die de fiets opnieuw ontdekt hebben. Er moet dan ook in elke gemeente een fietsbeleid op papier staan, dat actief wordt uitgevoerd en gemonitord en waarvoor een apart budget is binnen de begroting.

Aandachtspunten

- Fietsroutes binnen de gemeente worden zo veel mogelijk van het overige verkeer gescheiden.
- Betegelde fietspaden hebben een slecht comfort voor fietsers. Daarom worden fietspaden uitgevoerd in rood asfalt.
- In de centra, bij de stations en bushaltes zijn voldoende mogelijkheden voor fietsparkeren, bij voorkeur in de vorm van bewaakte stallingen.
- De ChristenUnie bevordert de aanwezigheid van oplaadpunten voor elektrische fietsen.
- Bij nieuwbouwwijken en herstructureringen wordt gezorgd voor een goede infrastructuur voor fietsen, zodat het fietsen wordt bevordert en automobiliteit wordt teruggedrongen.
- Paaltjes op fietspaden veroorzaken veel ongelukken. Deze worden zoveel mogelijk verwijderd.
- Binnen het meldpunt Schoon, Heel, Veilig goede aandacht voor fietsklachten.
- Meer aandacht voor fietsbeleid.
- Het fietsgedrag van wielrenners kan gevaarlijke situaties opleveren. De gemeente Maassluis moet hierin actief de landelijke en plaatselijke discussies en mogelijke oplossingsrichtingen volgen.

Voetgangers

- Binnen de bebouwde kom is op doorstromingswegen steeds sprake van een trottoir aan beide zijden van de weg en voldoende veilige oversteekplaatsen.
- Verhoogd liggende trottoirs zijn voorzien van op- en afritbanden voor rolstoelen, kinderwagens e.d.
- In woonwijken worden bij voorkeur 30 kilometer-zones aangelegd.
- Verkeerslichten zijn zo afgesteld dat alle voetgangers voldoende tijd hebben om over te steken.
- Bij iedere vernieuwing / aanpassing in de stad is er goede aandacht voor juiste uitvoering voor blinden, slechtzienden en minder validen.
- Via Meldpunt Schoon, Heel, Veilig of vanuit periodiek overleg met betrokkenen een adequate aanpak van knelpunten.
- Goede begeleiding van bestuurders van scootmobielen.

Openbaar vervoer

In de meeste gevallen is de gemeente niet verantwoordelijk voor het openbaar vervoer (OV). Toch moeten de mogelijkheden om invloed uit te oefenen niet worden onderschat. De gemeente stelt zich proactief op richting die overheden die verantwoordelijk zijn voor het openbaar vervoer. Hierbij gaat het ook over het treinverkeer.

De gemeente is een directe medespeler als het om het faciliteren van de openbaar vervoersfaciliteiten gaat:

- De bereikbaarheid van openbare voorzieningen, zoals zorgcentra, scholen en de begraafplaats wordt bevorderd.
- De gemeente kan zich samen met het bedrijfsleven inzetten voor 'bedrijvenbussen': bussen die tijdens de spits van en naar bedrijventerreinen rijden.
- Bus- en tramhaltes zijn goed toegankelijk voor minder valide stadgenoten.
- Goede informatievoorziening van het openbaar vervoer.
- Het openbaar vervoer wordt gepromoot: bijvoorbeeld door informatie op stadsplattegronden, in de stadsgids, op de site van de gemeente etc.
- Waar mogelijk worden combinaties met het doelgroepenvervoer gezocht (regiotaxi's, scholierenvervoer, Wmo vervoer etc.).
- Goede aansluiting vanuit Maassluis op bus en trein in de regio.
- De ombouw van het huidige treinspoor tot een lightrail en de bouw van nieuwe stations staat vanaf 2016- 2017 gepland. De verwachting is een toename van 40% meer reizigers ten opzichte van het huidige spoor.
- De veiligheid in het openbaar vervoer (en bij haltes/stations) heeft een hoge prioriteit.
- Bij OV-opstappunten zijn voldoende parkeerplaatsen en bewaakte fietsenstallingen.
- De mogelijkheden van vervoer over water worden benut.
- Inwoners worden betrokken bij besluiten over het openbaar vervoer in hun regio, bijvoorbeeld over tijden en routes.

Parkeren

Een terugkerend discussiepunt binnen gemeenten is het parkeerbeleid. De belangrijkste onderwerpen daarbij zijn voldoende parkeerplaatsen en de hoogte van parkeergelden. Als ChristenUnie vinden we hierin de volgende punten van belang:

- Betaald parkeren is soms nodig, maar het mag geen melkkoe zijn voor de gemeente.
- Bij het bouwen van parkeergarages is (sociale) veiligheid een belangrijk item.
- Stimuleren van deelauto's en hiervoor extra parkeerplaatsen realiseren.
- Voldoende parkeerplekken / oplaadpunten in de stad voor elektrische auto's.
- Bij woningbouw in de stad een realistische parkeernorm hanteren.
- Goede monitoring van parkeerdruk in bestaande wijken. Blijven zoeken naar oplossingen om de parkeerdruk te verminderen.

Verkeersveiligheid

De impact van ongevallen kan zeer groot zijn. Het aantal verkeersslachtoffers (doden en ernstig gewonden) is in Nederland relatief laag, maar het kan zeker nog beter. De ChristenUnie zet landelijk in op minimaal 50 procent minder verkeersdoden- en gewonden in 2024 ten opzichte van 2014.

Aandachtspunten:

- Er vindt een goede registratie van ongevallen plaats, zodat de zogenaamde 'black spots' in beeld komen en er goede informatie is over het aantal ongevallen.
- De gemeente beschikt over een verkeersveiligheidsplan met concrete uitwerkingen.
- De ChristenUnie vindt goed beheer en onderhoud belangrijk. Het wegwerken van de onderhoudsachterstand van wegen en bruggen heeft prioriteit. Hierop wordt niet zodanig bezuinigd dat het de verkeersveiligheid raakt.
- De gemeente werkt actief mee aan het realiseren van verkeerslessen, bijvoorbeeld op de scholen en bij instellingen.
- De gemeente stimuleert dat scholen zich inzetten voor het verkeersveiligheidslabel (www.verkeersveiligheidslabel.nl)
- Overtreding van de verkeersregels binnen de bebouwde kom wordt stevig aangepakt, door de politie of door bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's).
- Bij aanvoer van bouwmaterialen en grondstoffen voor grote projecten wordt waar mogelijk de binnenvaart benut.

3.4. Energie, klimaat en milieu

Wij geloven dat we de aarde hebben gekregen en dat we er zuinig op moeten zijn. Daar varen we allemaal wel bij, net als toekomstige generaties. Steeds meer burgers zijn zelf heel actief bezig met het werken aan een beter milieu. Mensen wekken duurzame energie op en scheiden hun huisvuil. Wij willen dat de gemeente deze initiatieven ondersteunt en stimuleert. Ondertussen heeft de gemeente ook de taak om zelf ambities te hebben om te werken aan een beter milieu.

Afvalvrije stad

Iedere dag produceren we afval. In dat afval zitten waardevolle grondstoffen die niet verloren mogen gaan. Beter kunnen we afval zien als grondstof. We moeten naar een circulaire economie. Als afval goed gescheiden wordt ingezameld, kunnen de grondstoffen worden aangeboden voor hergebruik en kan de afvalstoffenheffing naar beneden.

Groene stad

Het is belangrijk om te weten waar ons eten vandaan komt. Stadslandbouw is daar een goed idee voor. Het verlevendigt de stad, brengt onze voedselproductie dicht bij huis en maakt de openbare ruimte groener en leefbaarder. De gemeente geeft aan welke gronden er geschikt zijn om (tijdelijk) een stadsakker te beginnen.

Energieke stad

Het wordt steeds eenvoudiger om zelf energie op te wekken. Als steeds meer mensen zonne-energie gaan opwekken, neemt het gebruik van fossiele brandstof af. De gemeente stimuleert mensen om zelf zonnecellen te plaatsen.

De gemeente doet alles om zelf zo min mogelijk energie te gebruiken en zoveel mogelijk energie op te wekken. Denk aan duurzame straatverlichting, elektrische auto's, zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen etc.

Onze stad

De openbare ruimte is van ons allemaal. Vanouds beheert de gemeente de ruimte, maar dat kan ook heel goed door bewoners gedaan worden. Als de bewoners het zelf doen, wordt de kwaliteit van het groen hoger en de wijk leuker. De wijk wordt beter onderhouden en het versterkt de sociale samenhang. Zie ook het punt over Vereniging van Wijkeigenaren in Hoofdstuk 3.2 Goed wonen en werken.

Klimaat en energie

- Als ChristenUnie zetten we in op een energietransitie: van fossiele naar duurzame brandstoffen, zoals zonne-energie en wind-energie. Gezien de hoge bebouwingsdichtheid van Maassluis is zonne-energie het meest geschikt.
- Duurzaamheid pakt de ChristenUnie integraal aan: het onderwerp wordt in ieder beleidsstuk waar het relevant is, meegenomen.
- In het klimaat actieplan van de gemeente is aandacht voor innovatieve ontwikkelingen.
- In de verkeers- en vervoersplannen wordt CO₂-emissiereductie integraal opgenomen. Daarbij wordt aandacht besteed aan alternatieven voor de auto, het stimuleren van gebruik van openbaar vervoer en fietsverkeer.
- Promotie van het gebruik van deelauto's.
- De ChristenUnie stimuleert initiatieven van woningeigenaren, verenigingen/stichtingen ten aanzien van de aanschaf van energiebesparende producten. Hierbij valt te denken aan zonnepanelen, zonneboilers, warmtepompen, isolatie, windenergie of groene daken, bijvoorbeeld door duurzaamheidsleningen.
- Er is sprake van uniforme en actuele energievoorschriften in de te verstrekken milieuvergunningen en een adequaat handhavingsbeleid.
- Vogelvriendelijk bouwen wordt gestimuleerd. In de plannen voor de Dijkpolder staat dit genoemd. Het mag echter niet bij mooie woorden blijven.
- Energiebesparing door winkels wordt gestimuleerd (bijvoorbeeld gesloten toegangsdeuren).
- Afval wordt bij de bron gescheiden. Dit leidt tot lagere lasten voor de burger en afval wordt gebruikt als grondstof.
- Om de staat klimaatproof te maken is het waterplan belangrijk. We willen een jaarlijkse evaluatie van de uitgevoerde werkzaamheden.
- Verdere realisering gescheiden systemen voor regenwaterafvoer.
- Voldoende ruimte voor het bergen van water bij hevige neerslag is van groot belang om wateroverlast te voorkomen.
- Meer laadpunten voor elektrische auto's en ook snellere vergunningen voor laadpunten bij het huis.
- De productie en verkoop van streekproducten wordt gestimuleerd.
- Duurzaamheidscorporaties van inwoners en/of bedrijven worden aangemoedigd.

Afvalinzameling

- Zwerfvuil en de hondenpoepvervuiling worden aangepakt door mensen daadwerkelijk te beboeten bij overtredingen.
- Er zijn voldoende (ondergrondse) containers voor onder meer glas, kleding, kunststoffen, papier en waar mogelijk ook sap- en melkpakken en blik.

- Er wordt actief gekeken naar nieuwe mogelijkheden / initiatieven om afvalinzameling te verbeteren.

Stimuleren

- Educatie en voorlichting aan kinderen (en hun ouders) over het belang van natuur en landbouw is belangrijk.
- Er wordt gewerkt aan bewustwording van milieugedrag bij kinderen en volwassenen en ondernemers.
- Behoud van het NME (Centrum Natuur en Milieu Educatie) en het waar mogelijk versterken van duurzaamheidseducatie.
- Bij het geven van voorlichting op basis- en middelbare scholen kunnen vrijwilligers worden ingezet. Ook speciale activiteiten, zoals de Nationale Boomfeestdag, kunnen in samenwerking met bijvoorbeeld scholen worden georganiseerd (zie ivn.nl).
- Er wordt meegedaan aan landelijke dagen rond afval, zwerfvuil, compost etc. (Nederland Schoon, Opzoomeren, Duurzaamheidsweek e.d.) (<http://www.afvalonline.nl/agenda>).
- Bij het inzamelen van oud papier hebben vanouds kerken, verenigingen en instellingen een grote rol gespeeld. De ingezette werkwijze dat deze groepen wijkgericht papier in gaan zamelen wordt actief ondersteund en begeleid.

Het goede voorbeeld geven

- De eigen gemeentelijke organisatie wordt blijvend doorgelicht op energiezuinigheid.
- Bij bestaande gemeentelijke gebouwen streeft de gemeente naar een minimale energiebesparing van 2% per jaar en minimaal 40% opwekking en/of inkoop van duurzame energie. Goede kennis van het energieverbruik in ieder gebouw is hierbij van groot belang.
- De leveringscontracten met energiebedrijven zijn gebaseerd op 100% duurzame energie.
- Het gemeentelijke inkoopbeleid is duurzaam en bij offerteaanvragen staan duurzaamheidcriteria opgenomen.
- Mogelijkheden om het stroomverbruik lokaal op te wekken, worden gebruikt.
- Er zijn steeds meer en betere elektrische auto's. De gemeente geeft het goede voorbeeld door ook zelf gebruik te maken van elektrische auto's.
- Bij verlichting in de openbare ruimte worden moderne technieken toegepast (o.a. LED-verlichting). Door het gebruik van LED-verlichting kan er 30 tot 40% energie bespaard worden.
- Blijvende aandacht voor een zuiniger en schoner eigen wagenpark (bv. toepassen van roetfilters en/of gebruik van alternatieve brandstoffen).
- Wanneer bomen in een straat verdwijnen moet gekeken worden naar herplant in hetzelfde gebied.
- Goede handhaving van de milieuregels. De gemeente zoekt daarbij stevige samenwerking en afstemming met provincie, waterschap en justitie.

Kandidatenlijst ChristenUnie Maassluis Gemeenteraadsverkiezingen 2014

- 1 John Dolstra
- 2 Klarie Oosterman-Feenstra
- 3 Marian de Jong-Klein
- 4 Leo van der Wel
- 5 Johan Bruintjes
- 6 Diederik Douw
- 7 Joke van Waardenberg-Valstar
- 8 Bas Schoonrok
- 9 Aria Poldervaart-van Balen
- 10 Gerrit van den Berg
- 11 Willem Kruizinga
- 12 Kees de Voogd
- 13 Els Vreugdenhil-Bezemer
- 14 Kees de Jong
- 15 Tom Wiersma

Verdere informatie

Verdere informatie over het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie kunt u verkrijgen bij:

- John Dolstra - Lijsttrekker
Wegedoorn 7
3142 KC Maassluis
Tel. (010) 435 73 71
j.j.m.dolstra@maassluis.nl
- Bestuur ChristenUnie Maassluis
bestuur@maassluis.christenunie.nl
- Algemene informatie over de ChristenUnie vindt u ook op de ChristenUnie internetpagina's:
www.christenunie.nl
www.maassluis.christenunie.nl